

ÓVODAI ÖTLETTÁR

2013

(szept., okt., nov., dec.)

A gyermekek névsora és jele

Sor-Szá	Név	Jel	Sor-Szám	Név	Jel
1.			18.		
2.			19.		
3.			20.		
4.			21.		
5.			22.		
6.			23.		
7.			24.		
8.			25.		
9.			26.		
10.			27.		
11.			28.		
12.			29.		
13.			30.		
14.			31.		
15.			32.		
16.			33.		
17.			34.		

Napirend

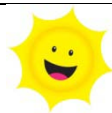
.....-tól.....-ig

Az óvoda nyitva tart.....-tól.....-ig	
Időtartam -tól,-ig.	Tevékenységek

Heti rend

Nap	Kötelező foglalkozások	Kötetlen foglalkozások
Hétfő		
Kedd		
Szerda		
Csütörtök		
Péntek		

Születésnapok nyilvántartása

Szeptember	Október	November
		
December	Január	Február
		
Március	Április	Május
		
Június	Július	Augusztus
		

Ősz – Őszi tevékenységek

Takarítási világnap szeptember 21.

- a gyerekek kitakarítják szűkkörnyezetüket
- az óvoda udvarát összesöpörni, leveleket komposztálóba tenni
- a közeli parkban esetleg szemétgyűjtés (kesztyűben)
- talajmunka (földigilisza, csiga, hangya) élőhelyeket nagyítóval megnézni
- környezeti játék: amit gyűjtöttünk, mi van a zsákban?

Állatok világnapja október 4.

- be lehet hozni kis állatokat (3-4 napig bent hagyni, gondozni)
- háziállatok gondozása, vadállatok megismerése
- vadasparkba kirándulás
- rajzverseny, kiállítás

Szeptember

Szeptember 1.

Egyed napja, őszekedő nap.(Szent Egyed remete a VIII. században élt Provence-ban.) Sok helyütt ekkor kezdték meg a búza és a rozs vetését, mert azt tartották, akkor bő termésre számíthatnak. Erdélyben ezen a napon állnak szolgálatba a pásztorok. Azokat a disznókat, amelyeket karácsony táján akartak levágni e naptól hízóra fogták. Ha esett az eső Egyed napján, esős őszre számítottak, ellenkező esetben szárazra.

Szeptember 5.

Lőrinc napja, úgy nevezett "rontónap". Lőrinc sok kárt csinál, például megrontja a vizeket, azokban már nem lehet fürödni (hideg van), beleesik (máshol belepisil!) a dinnyébe, azaz a nyári görögdinnye e nap után már élvezhetetlen lesz, lucskos, vízízű.

Szeptember 8.

Kisasszony napja, Szűz Mária születésének napja. Magyarországon kedvelt búcsúnap. A hívő asszonyok kimentek a szabadba napfelkeltét várni. Úgy tartották, aki arra érdekes, a felkelő napban megláthatja Máriát. Bizonyos vidékeken ekkor kezdték el vetni a gabonát, melyet kisasszony napjára virradóra kitettek a szabadba, hogy a harmat érje, "az Úristen szentelje meg". Mint a paraszti gazdasági élet fontos napja, sokfelé a cselédek szolgálatba állásának napja is volt. A dió leverését a fáról is ekkor kezdték. Szép elnevezése: Fecskehajtó Kisasszony napja arra utal, hogy ettől a naptól kezdve keltek útra a költöző madarak.

Szeptember 15.

Hétfájdalmú Szűzanya napja. Mária anyai fájdalmára- melyet megfeszített fia halálát látván érzett - emlékezés napja. Nagyon régi kultusz, egyike első nyelvemlékeinknek, az Ómagyar Mária siralom is erre utal. A Pieta, mint az egyetemes emberi szenvedés szimbóluma vonult be a művelődéstörténetbe. Számos ábrázolása létezik a halott fiát ölében tartó Szűzanyának. Egerben ismert szőlőműves terminus a "fájdalmasra szed", azaz a szüretet erre a napra befejezi.

Szeptember 21.

Máté apostol és evangélista napja. Egyes vidékeken Máté hetében vetették a gabonát. A vetésa férfiak munkája volt, melyhez különféle rituálék kötődnek. A vetőmagot megszentelték, a férfiak megmosták a lábukat, tiszta ruhába öltöztek, így mentek ki a földekre. Egyes vidékeken a magvető a nyelve alá három búzaszemet tett, és a művelet közben nem volt szabad beszélnie. Miután a vetést elvégezték, a vetőabroszt (ami gyakorta a karácsonyi abrosz) a magasba dobták, hogy nagyra nőjön a gabona.

Szeptember 29.

Szent Mihály arkangyal ünnepe. A hagyomány szerint Mihály a túlvilágra költöző lelkek kísérlője, ő ítéli meg az emberek cselekedeteit az Utolsó Ítéletkor. Általában kezében karddal és mérleggel ábrázolják. Ez a nap volt az ún. kisleveles időszakának kezdőnapja, azaz a lakodalmak ideje, mely egészen Katalin napig tartott (november 25.). Gyakorlatilag az időjárás hidegre, téliesre fordulását hozta Mihály napja. Egy göcseji mondás szerint "Szent Mihály öltöztet, Szent György vetkőztet." Ezután már tilos volt az ágyneműt a szabadban szellőztetni. Úgy tartották ekkor szűnik

meg a legelőn a fű növekedése. Az állatok viselkedéséből a téli időjárásra következtettek. Ha a juhok szorosan egymás mellé feküdtek, hosszú kemény télre számítottak. A halászó vidékeken úgy tartották a halak ekkor a víz mélyére (az iszapba) húzódnak.

A gazdasági év szempontjából jelentős nap, eddig legeltették a réten a Szent Györgykor kihajtott marhákat. Csíkban a pásztorok ekkor térnek vissza a havasokról, a jószágokat ezután a gazda gondjaira bízzák. A juhászok is ekkor kapják meg a bérüket, és általánosan ez a nap a szegődtetés napja, azaz a cselédek ekkor költöznek új gazdához.

Októberi jeles napok:

Október 4. - Assisi Szent Ferenc napja:

1811-ben született Assisiben, a ferences rend megalapítója, aki az evangéliumi szegénységet, alázatosságot, irgalmasságot hirdette. Szokás volt ezen a héten kanászostorral durroztatni a hegyen a gonosz szellemek elűzésére.

Az e napon ültetett kőtől alá nyírfaágot tettek a fészekbe, hogy ezzel megvédjék őket az ártó, gonosz hatalmaktól, míg a csirkék ki nem kelnek.

Október 15. - Teréz napja:

Erdélyben és a Dunántúl nagyobb részén e napon kezdődik meg a szüret. Egerben Teréz-szedés a neve.

A Bánságban és Bácskában e nap asszonyi dologtiltó nap volt, amikor nem moshattak és kenyeret sem süthettek.

Október 20. - Vendel napja:

Szent Vendel a legenda szerint a 7. században élt ír királyfi volt, aki remetéskedett, majd egy birtokoshoz szegődött, ahol annak nyáját ellenőrizte, ezért a jószágtartó gazdák és pásztorok védőszentjükként tisztelték. Emiatt mondták azt, ha állatvész ütött ki, hogy Vendel viszi az állatokat. Sokfelé e napon a templomból körmenettel vonultak Szent Vendel szobrához, akit pásztoröltözetben, lábánál kutyával és báránnyal ábrázoltak. E napon a jószágtartó gazdák és pásztorok nem fogták be a jószágot és vásárra sem hajtották ki

Október 21. - Orsolya napja:

Kőszeg vidékén e nap kezdődik a szüret. Időjósló napnak is tartják. A hajdúböszörményi pásztorok azt állították, ha ilyenkor szép az idő, akkor az karácsonyig meg is marad.

Október 26. - Dömötör napja:

A 4. századi nagy keresztényüldözések idején vértanúhalált halt. Az ország keleti felében ő volt a juhászok pártfogója. Juhászújévnek is nevezik e napot, mert ezen a napon számoltatták el, vagy hosszabbították meg a juhászok szolgálatát, a juhászok a plébánia udvarán birkapaprikást főztek, a juhásznék bélest sütöttek. Az Alföldön ezen a napon állatvásárokat, többnapos mulatságokat tartottak. (Hortobágyon, Szegeden juhásztort, juhászbált rendeztek). Időjárásjósló nap, az e napi hideg szelet a kemény tél előjelének tartották.

Október 28. - Simon - Júdás napja:

Tokaj-Hegyalján e nap a szüret napja, aminek végétével szüreti felvonulásokat és bálakat tartanak. Pl. Vas megyében Sárovaron. E napon kezdődik meg a kukoricafosztás.

November 1-je Mindenszentek napja, 2-a Halottak napja

Mindkét nap a halottakra való emlékezés napja. Mindenszentekkor emlékezünk meg azokról a szentekről, akik név szerint nem szerepelnek az egyházi naptárban. Azt a hetet melyre a Halottak napja esik halottak hetének nevezik. Szokás ilyenkor a temetőbe, elhunyt családtagok sírjához kilátogatni, a sírokat rendbe tenni, gyertyát, mécsest gyújtani. A hiedelem szerint ilyenkor hazalátogatnak a halottak, ezért szokás számukra is megteríteni, az asztalra kenyeret, vizet tenni. A lámpát égve hagyták sok helyen, hogy a hazalátogató lélek szétnézhesen. Ahány halottja van a családnak annyi gyertyát kell gyújtani.

November 11.

Szent Márton ünnepe a magyar néphagyományban tradicionálisan a gazdasági évet lezáró ünnep. A tél kezdetét jelzi, hogy eddigre már mindenhol elszámolnak a pásztorok a tavaszi- nyári időszakban rájuk bízott jószággal, és a gazdától megkapják járandóságukat. A betakarítással összefüggő munkálatok is lezárulnak erre az időszakra, sőt az őszele szüretelt szőlőből is kiforr az új bor. November hónapot bizonyos vidékeken "kis farsangnak" is nevezték, ugyanis ekkor még meg lehetett tartani a lakodalmakat és vigasságokat, amelyek majd az adventi időszakban tiltva lesznek. Az ünnep eredete az ókori Rómába nyúlik vissza. A legenda szerint Róma védői elaludtak, és az ellenség, a gallok támadásától csak az mentette meg a várost,

hogy a ludak hangos gágogására felébredtek. Innen az Avis Martis, azaz Mars lúdjai elnevezés. (Mars a római mitológiában hadisten.) Ez az Avis Martis formula változott át aztán a keresztény hitvilágban Avis Martinus, azaz Márton lúdja alakká.

Márton valós történeti személy, Pannóniában született, Szombathelyen 317 körül, apja római százados volt, Márton is katonaként került a mai Franciaország földjére, ahol keresztény hitre tért, és kolostort alapított. 371-ben püspökké szentelték Tours-ban, így Franciaországban is igen népszerű. A legenda szerint Szent Márton nem akart püspök lenni szerénysége miatt, ezért elbújt a libák óljában. Azok azonban hangos gágogásukkal elárulták rejtekhelyét. Innen a Szent Márton lúdja elnevezés. Ezen a napon hagyományosan libát ettek a paraszti családok, úgy tartották, aki ezen a napon libát nem eszik, egész évben éhezni fog. Általában erre a napra forr ki az újbor, a kicsit még csípős ízű nedűt Szent Márton boraként is emlegetik.

November 19.

Árpádházi Szent Erzsébet (XIII. század) ünnepe. A legenda szerint Erzsébet a kötényében kenyeret vitt a szegényeknek, mely rózsává változott, mikor atyja kérdőre vonta emiatt. Időjárásjóslás kapcsolódik ehhez a naphoz, általában havazást várnak a gazdák, csak úgy mint Katalinkor.

November 25.

Szent Katalin keresztény vértanú (IV. század) ünnepe. Kerékbe törték, ezért a fuvarosok, kerékgyártók, valamint a házasulandó lányok védőszentje. Katalin naphoz férjjeslő hiedelmek kötődnek. Katalinának nevezik azt a gallyat, melyet a lányok vízbe állítottak, s ha karácsonyig kizöldült, közeli házasságra lehetett számítani a lányos háznál. Régi időjárási megfigyelés szerint, ha Katalin locsog (vagyis lucskos, nem fagy), akkor Karácsony kopog (azaz jó hideg lesz).

November 30.

Szent András napja. A hagyomány szerint keresztthalált halt átlósan ácsolt keresztben, innen az andráskereszt elnevezés. András a keleti ortodox egyház védőszentje, kultusza ezeken a vidékeken nagyon erős. András napja a legelterjedtebb férjjeslő nap, ólomöntéssel, gombócfozással igyekeztek a jövőbeli személyét kitalálni. (A gombócokba papírra írva egy-egy férfinév gyúrtak, és amelyik legelőbb jött fel a víz színére, olyan nevű férjet vártak a lányok maguknak.) Ólomöntés is volt a fonóban, az öntvény alakjából a jövőbeli foglalkozására következtettek.

Vidéken ezen a napon kezdték el a disznóvágást, a disznótorok farsang végéig tartottak.

Advent

Adventus- latin eredetű szó, jelentése eljövétel, megérkezés. Az ünnep eredete az V-VI. századra nyúlik vissza, Jézus születésének ünnepére (Karácsony) való felkészülés időszaka.

Tágabb értelemben a reményteli várakozás, a lelki készülődés ideje. Az advent 4 hétig tart, a december 25-e előtti negyedik vasárnapkal kezdődik. Eredetileg 40 napig tartott (Jézus negyven napig böjtölt a pusztában), ám a Gergely pápa-féle naptárreform 4 hétre rövidítette. A keleti keresztények ma is január 6-án ünneplik karácsonyt.

Régen a keresztények advent idején szigorú böjtöt tartottak, hajnalonként pedig szent misére jártak. Ezeket a hagyományosan napfelkelte előtt tartott miséket aranymisének nevezték. Az advent első napjától vízkeresztig terjedő időszakban tiltották a zajos népünnepélyeket, lakodalmakat. Az adventi koszorú készítése a XIX. században jött divatba, de a hagyomány gyökerei a pogány korba nyúlnak vissza, amikor örökzöld ágakkal, fagyönggyel, magyallal ünnepelték a téli napéjegyenlőség idejét. (A fagyöngy egyébként a kelták szent növénye volt. A téli napéjegyenlőség a kelta hitvilág szerint a fény újjászületésének ünnepe. A kerek jelentésű Yule- a fény visszatérésének ünnepe- szó az élet örök körforgására, az örök újjászületésre utal. Ilyentájt a kelták az ajtókra örökzöld ágakat aggattak, fagyönggyel, magyallal díszítették azt. Ma hagyományosan fenyőgallyakból készül a koszorú négy gyertyával, melyek advent 4 hetét jelképezik. Uralkodó színei a zöld (örökzöld), a piros és az arany, melyek a karácsonyi ünnepkör domináns színei. Minden héten egy-egy újabb gyertyát kell meggyújtani a koszorún. Az ajtóra erősített, gyertya nélküli koszorú a szíves vendégvárást reprezentálja.

December 4.

Szent Borbála keresztény vértanú emléknapja. A bányászok, tüzérek, hajadon lányok védőszentje. Női munkatilalmi nap, tilos fonni, varrni. Seperni sem szabad, nehogy elseperjék a szerencsét. A női látogató ezen a napon nem szerencsés és nem szabad kölcsönadni sem. Ilyenkor vittek be a házba egy gyümölcsfákról metszett ágat, és ha karácsonyra kizöldült, jó termés ígérkezett.

December 6.

Miklós napja, Magyarországon Mikulás ünnepe. Ezen a napon a gyerekek szépen kitisztított cipőjükbe ajándékot kapnak. A jó gyerekek narancsot, diót, csokoládét, a "rosszak" krampuszt és virgácsot. De vajon honnan ered ez a bájos ünnep? Szent Miklós püspök a kisázsiai Patarában született az i. sz. 3. században. 325- ben már mint myrai püspök vett részt a niceai zsinaton. Életéről keveset tudunk, de a jótéteményeiről számtalan legenda maradt fenn. A keleti keresztény egyház nagy szentje a mai napig, alakját mély tisztelet övezi. A görögkatolikusoknál emléknapja ma is ünnep, a római egyház a XVI. században törölte kötelező ünnepei sorából. A halászsok, a révészek, a vízimolnárok védőszentje. A szegények, elesettek gyámoltója. A legismertebb legenda szerint egyszer Miklós tudomására jutott, hogy egy szegény sorban élő család lányait apjuk paráznaságra kényszerítette, hogy így keressék meg a házasságukhoz szükséges hozományukat. Így azonban a lányok soha nem tudtak volna tisztességben férjhez menni. Miklós az ablakon keresztül aranypénzt dobott a lányoknak, így mentve meg becsületüket. Innen ered az a szokás, hogy a gyerekek cipőjüket az ablakba állítják ajándék reményében. Az európai népeknél kezdetben a Mikulást (Santa Claus, Pere Noel, Christmas Father...) hosszú ősz szakállú, csuklyás, földig érő köpönyeget viselő aggastyánként ábrázolták. Angliában a XVII. sz. óta jelenítik meg, máig legnépszerűbbek a viktoriánus kor mikulásai. Szent Miklós ünnepe Amerikában a XIX. században keveredett össze karácsony ünnepével, ekkor vált Christmas Fatherré(Karácsony Apó). A Mikulás hagyományosan rénszarvas szánon közlekedik, a finnek szerint egyenesen Lappföldről indul a világ minden tájára. Az amerikai gyerekek nem csak a Mikulást kedvelik nagyon, de kedves szánhúzó rénszarvasát is. Egy amerikai gyermekdal szerint Rudolphot, a rénszarvast testvérei kicsúfolták piros orra miatt, a Mikulás azonban őt választotta maga mellé. Azóta együtt járják a világot, hogy a gyerekeknek ajándékot vigyenek. Amerikából a 30- s években (XX. sz) terjedt el az ún. amerikai típusú Mikulás, aki pirospozsgás, joviális, pocakos, mosolygós, rezes orrú (nem igazán hasonlít hajdani névadójára, a szentéletű Miklós püspökre). Ruházata is megváltozott: rövid, prémmel szegélyezett kabátot hord és félhoszú csizmát. Ajándékosztó kedve azonban változatlanul töretlen.

Mikulás New Yorkban

Viktoriánus Mikulás

Hagyományos Mikulás

Amerikai Mikulás

A Miklós napi ajándékozásnak a magyar néphagyományban is ismertek bizonyos formái. Dunántúlon terjedt el az a hagyomány, hogy a fiúk bekormozott arccal, láncot csörgetve jártak az utcákon, ijesztgették a lányokat, meglátogatták a házaknál a gyerekeket, a háziaktól pedig apró ajándékot kaptak. A hagyományos Mikulás ünnep, ajándékozással, a falvakban csak a XX. század 20-as éveiben terjedt el.

December 13.

Luca napja. A legenda szerint Szent Luca keresztény vértanú, az egyház azonban nem tartja valós történelmi személynek. Neve a latin lux, azaz fény szóból származik. A Gergely- féle naptárreform előtt az év legsötétebb napja volt. A magyar néphagyományban nem annyira Szent Luca, hanem egy rontó nőalak (boszorkány) változata terjedt el. A legtöbb babona, hiedelem, varázslás ehhez a naphoz kötődik. Azt tartják ilyenkor szabadon garázdálkodnak a gonoszok. Az év legsötétebb napja kiváló alkalmat teremtett a jóslásokra, boszorkányűzésre. Ezen a napon bizonyos női munkákat tiltottak, nem volt szabad pl. lúggal dolgozni (mosni), fonni. Ha ezt megszegették Luca kóccá változtatta a fonalat, az asszonyokhoz vágta az orsót. Az udvart felszórták szalmával, szénával. A háznál eldugták a söprűket, hogy Luca ne tudjon elrepülni vele. A bunyevácok fokhagymát tettek az ablakba, ez a rontást távol tartotta a háztól. Volt ahol az istálló bejáratát is bekenték fokhagymával, nehogy az állatokban kárt tegyen Luca. Dívott a Luca- napi alakoskodás is. Ilyenkor fehér lepedőben, bekormozott arccal rémítették a fiúk a lányokat. A kisfiúk lucázni jártak a házakhoz, szalmán térdepelve mondtak tréfás rigmusokat, jó kívánságokat a háziaktól pedig apró ajándékot, pár fillért Ehhez a naphoz kötődik a legismertebb hagyomány, a Luca-szék készítés. Ezen a napon kezdték el faragni, úgy, hogy minden nap csak egyetlen műveletet szabadott rajta elvégezni, de karácsony szentestére készen kellett lennie. Az éjféli misére magukkal vitték, és ha ráálltak, meglátták a boszorkányokat. (Más vidékeken nem Luca-széket, hanem Luca-inget készítettek, de a hagyomány lényege ugyanaz volt.)

A lányok ezen a napon 12 gombócot főztek. Mindegyikbe egy férfi nevét rejtették. Amelyik gombóc legelőször a víz felszínére jött, megmondta ki lesz a férjük. Luca napkor vetik a lucabúzákat. A búzaszemek gyorsan csíráznak, azt tartják, ha Karácsonyra kizöldül, jó termés várható. Az időjárásra a székelyek hagymából jósoltak. A vöröshagymából lefejtettek 12 réteget, ez az év egy-egy hónapjának felelt meg. Mindegyikbe egy kevés sót szórtak, amelyikben elovadt, az a hónap esősnek ígérkezett, a többi száraznak. Szintén Luca napkor voltak szokásban bizonyos, finomnak éppen nem mondható tréfák is. Egyes vidékeken a legények leakasztották a kertkaput, máshol szétszedték a szekeret a gazda legnagyobb bosszúságára. Érdekes, hogy az angolszász területről ismert, száj és szemnyílással ellátott sütőtök, magyar területen is ismert volt. A Dunántúlon ezen a napon készítették, belsejébe gyertyát tettek, majd az ablakba helyezték, hogy a háziakat megijessék.

A Skandináv országokban, ahol a fényre a hosszú zord tél miatt nagyon vágnak az emberek, Luca napja lényegesen jelentősebb ünnep, mint nálunk.

Luca napi ünnep Helsinkiben illetve egy svéd iskolában

December 21.

Hitetlen Tamás apostol napja. Tamás nem hitt Krisztus feltámadásában, ezért Pünkösöd után Jézus megjelent neki, és megmutatta sebeit. A magyar néphagyományban az ezen a napon vágott disznó háját eltették, mert úgy tartották gyógyítja a keléseket. Másutt attól tartottak, Tamás megöli a baromfiakat, ezért ezen a napon mézet szenteltettek, azt adták baromfivész ellen.

Karácsony a kereszténység jelentős ünnepe, Jézus születésnapja. Napjainkra családi vonatkozása felerősödött, a szeretet, az összetartozás, az ajándékozás ünnepe lett.

A karácsony előzményei

Amióta az emberiség földműveléssel, állattartással foglalkozik a napfénynek, a meleg tavaszi és nyári hónapoknak óriási szerepük van az emberi társadalmak

életében. Az emberek táplálékukat a meleg időszakokban tudták megtermelni, ilyenkor bőség és jólét jellemezte a közösség életét, szemben a hideg téli napokkal, amikor az éhezés, a hideg és a sötét kerítette hatalmába az embereket. Érthető tehát, ha az ókori népek hálaadó, köszöntő rítusokkal ünnepelték a téli napfordulót, amely időponttól kezdve a nappalok egyre hosszabbodnak, átvitt értelemben a fény győzedelmeskedik a sötét éjszaka felett. Ezeknek a rítusoknak az is a szerepük volt, hogy az elcsigázott emberekbe reménységet, hitet öntsének, hogy könnyebben viseljék azt az időt, ami a tavasz beköszöntéig hátravan. Az ókori Rómában a december 17 - 24. közötti időszakban tartották a Szaturnália ünepeket. Szaturnusz a földművelés, a paraszti munkák istene a római hitvilágban. Az emberek nagy lakomákkal, ivászatokkal, tánccal, zenével ünnepelték Szaturnuszt, szokásban volt a szolgák megajándékozása, és bizonyos munkák tiltva voltak. A házaikat örökzöld borostyánágakkal díszítették. A naptárreformig a Római Birodalomban az új év kezdete is ekkorra esett. A mai értelemben vett, keresztény karácsonyról a IV. század óta emlékezünk meg, eredetileg december 25-e Jézus születésnapja, az előző este karácsony vigíliája, más szóval karácsony böjtje vagy Szenteste, 26-a pedig az ünnep második napja.

December 24.

Karácsony vigíliája

Hagyományosan ezen a napon állítjuk fel a karácsonyfát és ezen az estén ajándékozzák meg egymást a családtagok Magyarországon. Az ajándékozás szokásának eredete bizonyos elméletek szerint a Napkeleti Bölcsek történetére vezethető vissza, akik a csecsemő Jézusnak ajándékokkal hódoltak Betlehemben. Karácsony megünneplése a kereszténység terjedésével az egész világon elterjedt, bár vannak természetesen különbségek az egyes országok szokásai között.

Karácsony csodája

A karácsony éj varázslatát valószínűleg mindnyájan ismerjük. Bár napjainkra az ajándékozás rendkívül fontos momentuma lett az ünnepnek, mégis a karácsony éj misztikuma, csodája nem múlt el. Ez az ünnep, melynek valódi tartalma a legelevenebben él ma is. Karácsony este minden elcsendesedik, a közlekedés leáll, és ha olyan szerencsénk van, hogy hó is esett, a csend még teljesebb. Míg advent a reményteli várakozás ideje, a Szenteste maga a megvalósult és beteljesedett csoda, a Megváltó születésének napja. A képzőművészetben, a zenében talán a leggyakrabban feldolgozott téma.

Jézus születésének története

Anyja, Mária, Józsefnek a názáreti ácsnak a jegyese volt, de még mielőtt egybekeltek volna, Mária gyermeket fogant a Szentlélek erejéből. József a judeai Betlehembe ment Máriával, mert Augustus császár rendelete szerint összeírás volt. Ott tartózkodásuk alatt jött el a szülés ideje, de mivel szállást nem kaptak, Mária egy jászolban hozta világra gyermekét. A pásztoroknak, akik a pusztán legeltették a nyáját, megjelent az Úr angyala, és tudatta velük, hogy megszületett a Megváltó. A pásztorok meg is találták Betlehemben Máriát és a Kisdedet, hódolatukat fejezték ki az Isten fiának. (Más változatban a Napkeleti bölcsek kaptak jelet Jézus születéséről, ők keresték fel a kisdedet, és ajándékokat vittek neki.)

Karácsonyfa állítás

A karácsonyfa előzménye a pogány hagyományokban a termőág, zöldág házba vitele, illetve ház és a ház környékének örökzöld ágakkal díszítése. A szokást ismerték a kelták, náluk a fagyöngy, a magyal és egyéb örökzöldek játszották a főszerepet. Magyarországon a zöldág általában rozmaring ágacska, nyárfa vagy kökénybokor ága. A gerendára függesztették fel, aranyozott dióval, piros almával, mézesbábbal, szalmafigurákkal díszítették. A diónak rontást űző erőt tulajdonítottak, a gyümölcs a bőség, egészség jelképe, a szalma pedig a betlehemi jászolra emlékeztet. A karácsonyi ág később fejlődött kis fácskává, amit szintén a házba vittek, és különféle módon díszítettek. Feljegyzések szerint az első hagyományosnak mondható karácsonyfát freiburgi pékinasok állították a város kórházában a XV. században. Átvitt jelentése a hagyományosan pirossal ékesített fenyőnek az életfa, a természet évről-évre megújulása, körforgása. A fán látható girland (vagy boa!) a paradicsomi rosszra csábító kígyót jelképezi, az alma a tudás fájáról szakasztott gyümölcsre emlékeztet (ennek mintájára alakultak ki később a piros, arannyal díszített üveggömbök), a gyertyák pedig a fény, a nap, keresztény felfogás szerint Jézus szimbólumai.

A manapság megszokott díszes, üveggömbökkel, [szaloncukorral](#) felállított fa német protestáns hatásra terjedt el bécsi közvetítéssel, kezdetben az arisztokrácia és a városi polgárság körében. A feljegyzések szerint először Brunswick Teréz martonvásári grófnő állított karácsonyfát. magyar paraszti életben a mai értelemben vett karácsonyfa állítás szokása, házilag főzött szaloncukorral, a fa alá helyezett betlehemmel csak a XX. században terjedt el. A szegény paraszti családokban a II. világháború végéig megmaradt a zöldág állítás szokása, sőt volt ahol a jó szaporulat reményében az istállóba is vittek belőle. A karácsonyfát hagyományosan Vízkeresztkor (január 6.) bontják le.

Karácsonyi ünnepi vacsora

A karácsonyi asztal a néphagyományban fontos szerepet játszott az ünnepkor. Mind az asztal díszítésének, mind az étkezésnek szigorú rendje volt. A feltálat fogásoknak mágikus erőt tulajdonítottak. A karácsonyi abroszt az év során még általában vetőabrosznak használták (ebből vetették az első gabonamagvakat, hogy bő termés legyen.) Az asztalra gabonamagvakat helyeztek, ebből adtak a baromfiaknak, hogy jól tojjanak, az asztal alá pedig szalmát tettek, annak emlékére, hogy Jézus jászolban született. Később ezt a szalmát a jószág alá tették, hogy egészséges legyen, de volt ahol a gyümölcsfákra is kötözték belőle, jó termést remélve.

A szigorú rituálékhoz tartozott, hogy a gazdaasszony nem állhatott fel vacsora közben az asztaltól, hogy jól tojó tyúkjai legyenek. Az ételek közül előnyben részesítették azokat, amelyek bőséget, jó termést ígértek a háziaknak. Innen a bab, borsó, lencse, mák, dió, hal a (halpikkely miatt) megjelenése a karácsonyi asztalon. A fokhagyma az egészséget, a méz (mézesbáb) az élet édességét jelképezte. A kalácsból, almából az első falatokat széosztották egymás között, hogy a család mindig összetartson. A karácsonyi morzsát összeszedték, és az állatoknak adták, hogy termékenyek legyenek, de jó volt betegek gyógyítására, rontás elűzésére is. Sok helyen este az asztalt nem szedték le, hogy a betérő kis Jézus ne maradjon éhes.

A paraszti étkezési szokások alapjai ma is megtalálhatók karácsonyi étrendünkben. Gyakoriak a halból készült ételek, de angolszász befolyásra elterjedt a pulyka is. A borleves egyértelműen a nagypolgári étkezési kultúra része, a mákosguba viszont a paraszti hagyományból ered, csakúgy, mint az elmaradhatatlan beigli (a diós, mákos kalács).

Karácsonyi népszokások

Regölés

A regölés a téli napforduló őszi, pogánykori szokása. Férfiak jártak házról-házra és bőség, termékenységharózó rigmusokkal köszöntötték a háziakat. Általában karácsony másnapján, 26-án került rá sor. A néprajzkutatók a regölés dallam és prozódiai sajátosságaiban finnugor eredetet mutatnak ki (a kutatás szerint a sámánénekekkel van összefüggésben). Különböféle népi hangszerekkel (duda, dob, csengő...) is kísérték a regölést, a szereplők kifordított báránybőr bundát viseltek. A regösök a házhoz való megérkezéskor a házigazdától engedélyt kérnek, hogy elmondhassák az éneket, ezután beköszöntőt mondanak, majd gyakori a csodaszarvas legenda valamely változatának elmondása, ezután következnek a jókívánságok a háziaknak és az adománykérés. Állandó szövegrész a refrén: " Haj, regő rejtem, azt is megengedte az a nagyúrsten."

Betlehemezés

A betlehemezés a magyar paraszti hagyomány egyik legismertebb és legnépszerűbb, többszereplős, dramatikus népszokása a karácsonyi ünnepkörben. Tulajdonképpen pásztorjáték, azt a történetet meséli el, melyben Jézus születésekor a pásztorok vagy a "három királyok" (a napkeleti bölcsek) meglátogatják a jászolban, barmok közt fekvő kisdedit és Máriát. A betlehemezők, általában férfiak, legények vagy gyerekek betlehemet visznek magukkal. Ez fából, papírból készült jászol, melyben a szent család figuráit és a jászolban fekvő állatokat ábrázolják. A dramatikus játék részei a bekéredzkedés, a háziak köszöntése, a születéstörténet felolvasása vagy előadása, adománygyűjtés. Állandó szereplők a pásztorok (külön megemlíthető az öreg pásztor) és egy angyal, illetve bizonyos vidékeken Heródes. Az erdélyi betlehemes hosszabb terjedelmű misztériumjáték, több szereplővel. Általában megjelenítik Szűz Máriát, Szent Józsefet is.

Betlehemesek

Betlehem Dél-Olaszországból

A magyar népi hagyományban Szenteste napján csak a ház körül szabadott dolgozni, a mezőn tilos volt tevékenykedni. Szintén nem volt szabad kölcsönadni, mert ez elvitte a szerencsét. Ezen az éjjelen merítették az ún. aranyos vizet vagy életvizet, melynek egészségvarázsló szerepet tulajdonítottak. Az éjfél mise alatt a

pásztorok egyes vidékeken körbejárták a templomot, és zajkeltéssel (ostorcsattogtatás, kürtölés...) igyekeztek a gonoszt távol tartani. A mise után a gazdák megrázták a gyümölcsfákat, hogy bő termés legyen, illetve az állatoknak is különféle mágikus erővel bíró ételeket adtak (pl. szentelt ostyát, piros almát...), hogy egészségesek maradjanak.

A karácsonyi ünnepkör népszokásai a palócoknál.

TERVEK, ÖTLETEK

HETI TERV KÉSZÍTÉSE - ŐSZ

*Kirándulások:
Parkba
Kiserdőbe
Kertekbe -
almás*

*Vásárlás:
Alma
Körte
Paradicsom
Káposzta*

*Élményeinket
megörökítjük:
Falevéldrajz, Aszfaltrajz
Önarckép
Nyomda, hajtogatás
Mintázás*

Gyűjtögetés:
*Bogyó
Kavics
Levél*

Szüretelünk:
*Diót verünk
Almát, szőlőt
szedünk
Felszedjük a
Zöldséget,*

Készítünk:
*Virágfonatot,
Koszorút
Bábokat,
Aszalunk, Szárítás
Savanyítás*

	Vers, Mese	Ének, zene énekes játék	Mozgás	Külső világ tevékeny megismerése	Munka jellegű tevékenység	Rajz, mintázás kézimunka
Téma	Anne G.: A szüret La Fontaine: A tücsök és a hangya Gárdonyi Géza: A mi gólyánk Lelkes Miklós: Mese egy madártteremről	Mo.:Erre kakas 26 JD.:Cirmos cica 151 Siess libám 206 Kiskacsa 115	Közepes iramú futás, pl.: padok között hullámvonalban irányváltoztatással Kúszás, csúszás, mászás, egyensúlyozó járás	Mennyiségek összehasonlítása, becsléssel méréssel Számosság Mennyiségek rendezése	Levélgűjtés, Gereblyezés Koszorú készítés	„Kedvenc állataim” – bábkészítés őszi termékekből
Tevékenységek	Diafilm vetítés, Madáretető készítés Képek, Képes könyvek nézegetése Állatok, bogarak megfigyelése	Állatokról szóló dalok bemutatása, Bábozása	Szabadgyakorlat: Helyben futás, Talajon kúszás, mászás, Járás térdemeléssel	Madárvonulás megfigyelése, Főzés gesztenyéből, barkácsolás termékekből	Rendrakás, házi munkákban való segítség, főzés, aszalás	A gyűjtött termékek előkészítése, feldolgozása,
Feladat	Állatok megfigyelése Madáretető barkácsolása	Eddig bemutatott tánclepek gyakorlása		Különbségek felismerése, Becslés, összemérés gyakorlása		Ismerkedés a természet anyagaival, tulajdonságaival, formáival, felhasználási lehetőségeiről

	Vers, Mese	Ének, zene énekes játék	Mozgás	Külső világ tevékeny megismerése	Munka jellegű tevékenység	Rajz, mintázás kézimunka
Játék, Egyéb	Az elkészült állatfigurákkal való játék, akár szabadjáték, akár a egy mese elbábozása	Állatok hangjainak felismerése	Cica és az egerek Japánfogó Tyúkanyó és kiscsibék „Ragadd meg” - babzsákkal	„Gyűjts Sokat” „Levélmemória”		Az elkészült bábokkal való szabadjáték
Szervezés, Eszközök	Meseillusztráció, mesekönyv, Diavetítő, diafilm	Magnó, vagy magnetofon	Szervezés: Együttes csoport. Eszközök: padok. székék, szőnyegek		Gereblyék, eszközök előkészítése	Termékek gyűjtése, eszközök előkészítése

Kiscsoportos Projektek

FEDEZZÜK FEL EGYMÁST- 1 hetes

BESZÉLGETŐKÖRÖK: (minden napra egy)

- Mi mindent tud a kezed?
- Helyiségek funkciói, mi hol található
- Mi a jeled?
- Kinek szoktál köszönni és hogyan?
- Mit tudsz a virágokról?(összetartozás jelképeként vettük)

Játékok: kiszámoló, Bújócska, Fészekrakó, Dobj, építs!,
Hármas cica, Körjátékok, Hangfelismerő játékok, Szimulációs
játékok, Figyelem fejlesztő játékok" DOBJ? ÉPÍTS!"

PRODUKTUM: ÖSSZETARTOZÁS (ujjbegyel minden gyermek
festett egy virág szirmot)

NAPKÖZIS ÉLET - 1 hetes

Beszélgető körök:

- Az óvoda és család
- Óvodások lettünk
- Kivel jössz óvodába, miért?
- A mi óvodánk
- Óvodánk csoportjai, dolgozói

ŐSZ SZÉPSÉGE. GAZDAGSÁGA 3 hetes:

Gesztenye projekt

Az alma

Sárgarépa

ÉN ÉS A TESTEM 1 hetes

Beszélgető körök:

- Ki mekkora?
- Milyen vagy?
- Miért van szükségünk testrészeinkre?
- Hogyan segíthetünk mozgássérült társainkon?
- Milyenek a testrészeid?

TISZTASÁG FÉL EGÉSZSÉG! 1 hetes

Beszélgető körök:

- Ki milyen tisztálkodási eszközt ismer?
- Miért használjuk őket?
- Miért mondjuk: tisztaság fél egészség?
- Milyen színű a törölköződ?
- Miért van szükség megfelelő mozgásra?

ÉRZÉKSZREVEK FUNKCIÓI- súlypontos hét

Beszélgető körök:

- MI a csend és mi a zaj?
- Melyik szín mire emlékeztet?
- Érzékszerveink és funkciójuk (sok játék)
- Van-e mindennek formája?

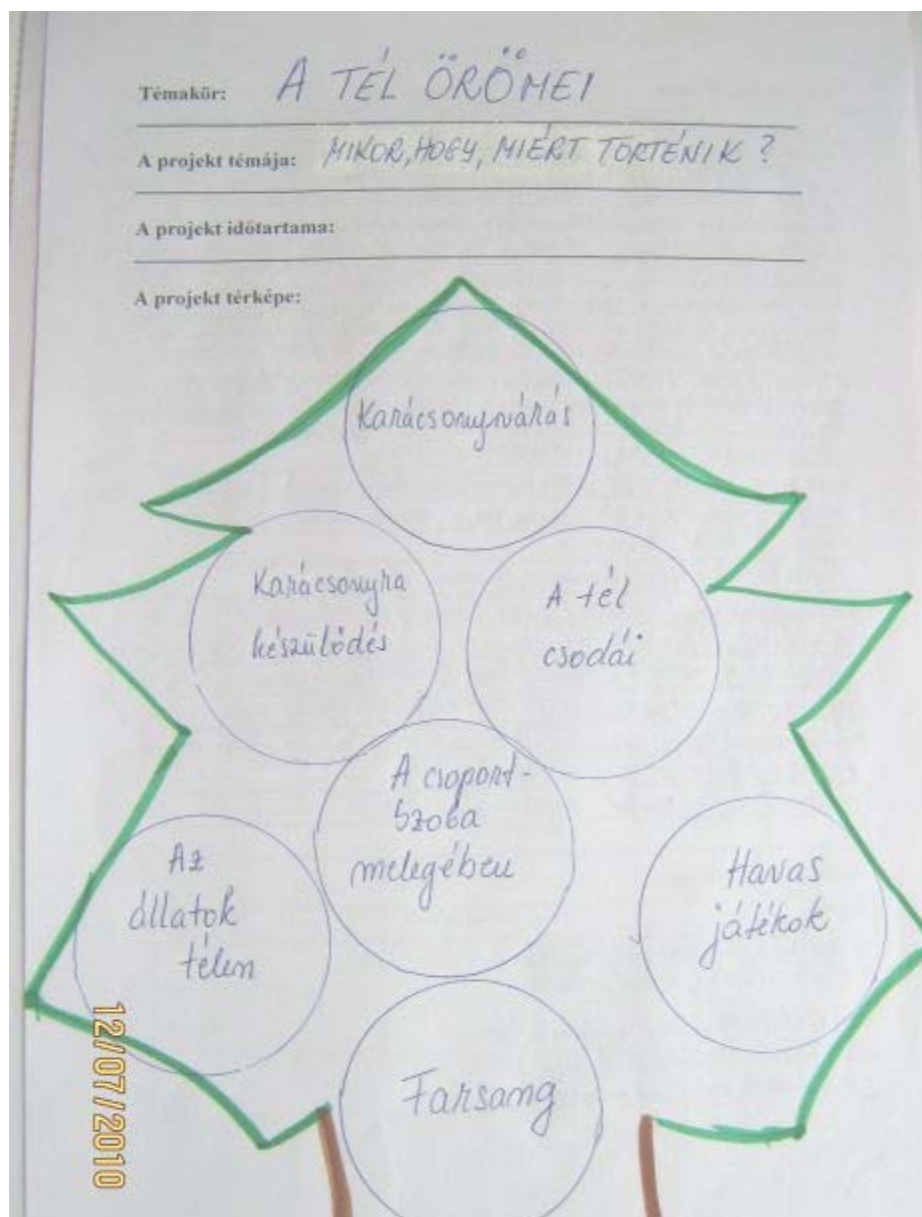
Mikulásvárás a napiba - 1 hetes súlypontos

Beszélgető körök:

- Hogyan képzeled a Mikulást?
- Mikulás a gyermekek barátja?
- Mikulás a nagyvilágban (Óvónő meséi)
- Mit hozhat a Mikulás?
- Mikulás ünneplése

6 hetes projekt

Lehetőségek, témák

1. hét Karácsonyvárás

2. Hét: Karácsonyra készülés

3. hét HÓEMBER

4. Téli játékok: A SZÁNKÓ

5. Vadállatok

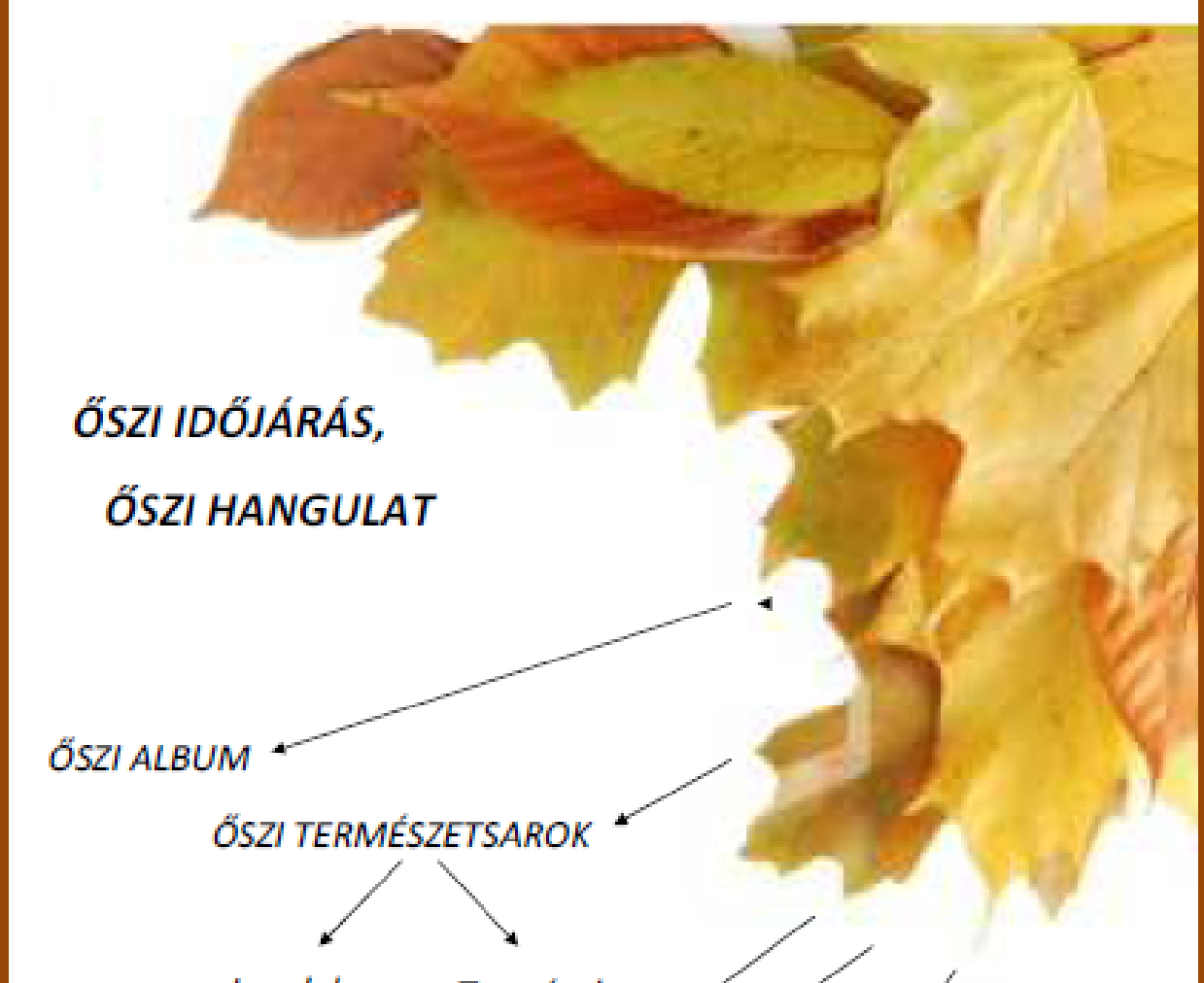
6. hét: FARSANG

ŐSZ PROJEKT

ŐSZI IDŐJÁRÁS, ŐSZI HANGULAT

ŐSZI ALBUM

ŐSZI TERMÉSZETSAROK

Levelek

Termések

ÉRZÉKELŐ JÁTÉKOK

ŐSZI ALKOTÁSOK

„Esőkép”

Levélsatírozás

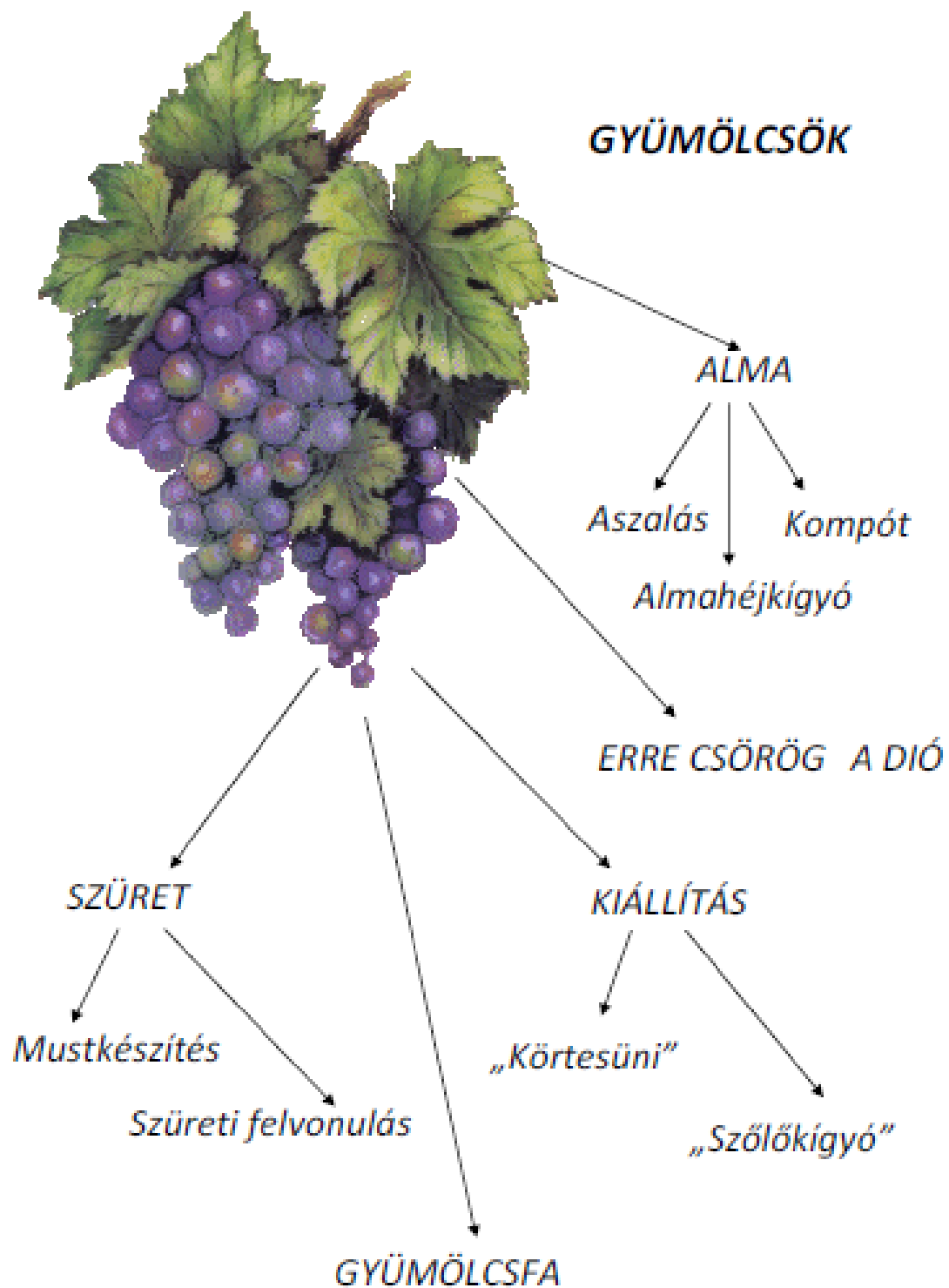
ŐSZI TERMÉSZET

Időjárás

Színek

Öltözködés

TEVÉKENYSÉG	RÉSZTVEVŐK	HELYSZÍN	IDŐPONT	ESZKÖZ
<i>Őszi természet megfigyelése</i>	<i>Kiscsoportosok, óvónők, dajka néni</i>	<i>Az óvoda udvara és környéke</i>	<i>folyamatos</i>	<i>fényképezőgép</i>
<i>Őszi természetsarok</i>	<i>Kiscsoportosok, szülők</i>	<i>Csoportszoba</i>	<i>folyamatos</i>	<i>kosarak, termések, felnőtt által készített kiegészítő eszközök (fa, album, madárijesztő)</i>
<i>Érzékelő játékok</i>	<i>Kiscsoportosok, óvónők</i>	<i>Óvoda udvara, csoportszoba</i>	<i>2009.október 12-16.</i>	<i>termések, levelek, kosarak</i>
<i>Őszi alkotások</i>	<i>Kiscsoportosok, óvónők, dajka néni</i>	<i>Csoportszoba, kiállítás a folyosón</i>	<i>2009.október 12-16.</i>	<i>rajzlap, krepp papír, zsírkréta, levelek, hurkapálca, ragasztó, tempera</i>
<i>Mozgásos játékok, mesék, dalok</i>	<i>Kiscsoportosok, óvónők, dajka néni</i>	<i>Csoportszoba, óvoda udvara</i>	<i>2009.október 12-16.</i>	<i>az óvónők által készített pillangók, virágok</i>

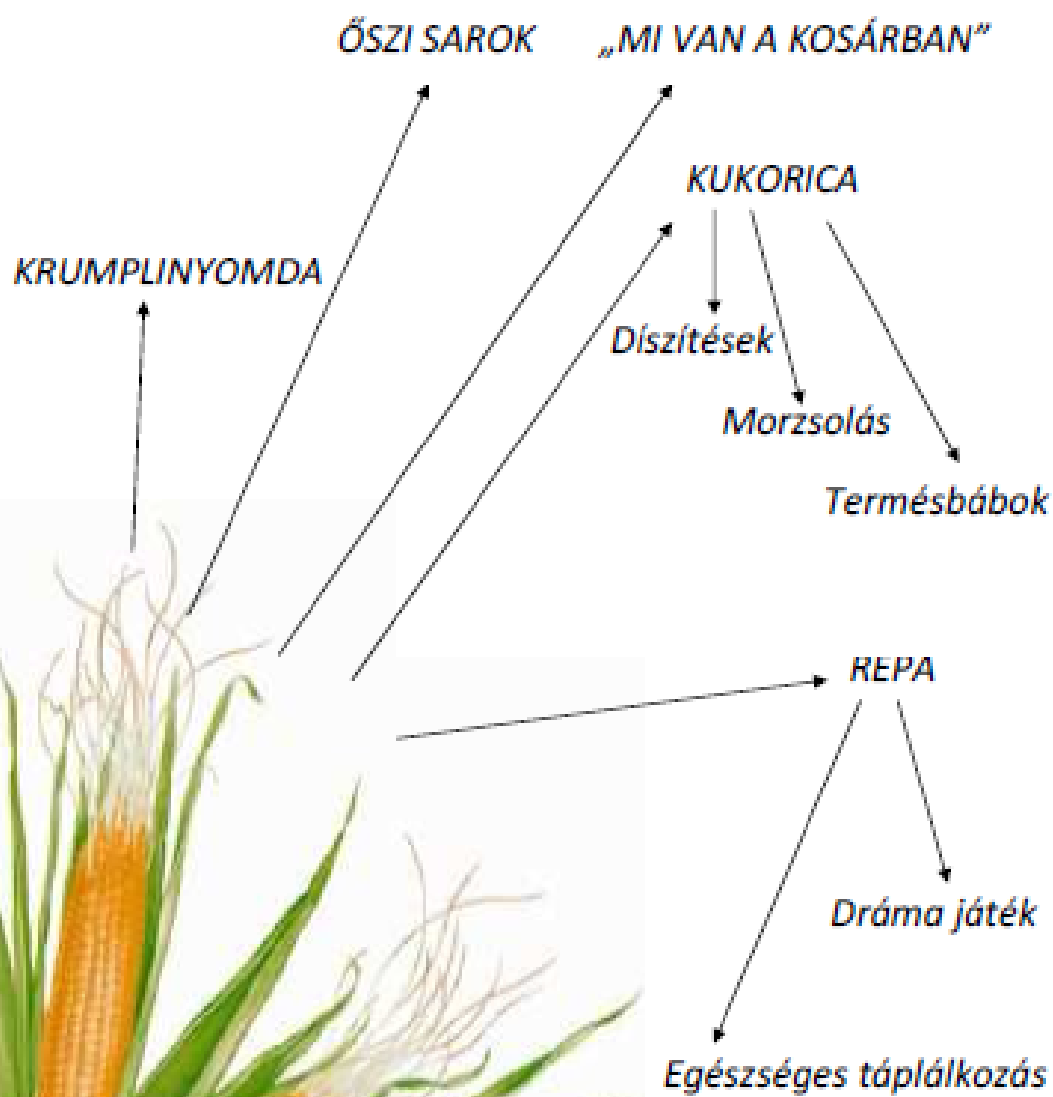

TEVÉKENYSÉG	RÉSZTVEVŐK	HELYSZÍN	IDŐPONT	ESZKÖZ
<i>Gyűjtőmunka</i>	<i>Kiscsoportosok, szülők, óvónők, dajka néni</i>	<i>Kert, piac, otthon, óvoda udvara</i>	<i>2009.október 12-19.</i>	<i>gyümölcsök, kosár, puttony, korsó, szőlőprés</i>
<i>Dióverés, diótörés</i>	<i>Kiscsoportosok, óvónők, dajka néni</i>	<i>Óvoda udvara, csoportszoba</i>	<i>2009.október 19.</i>	<i>kosarak, kalapácsok, rajztábla</i>
<i>Gyümölcsfa, gyümölcsformák készítése</i>	<i>Kiscsoportosok, óvónők, dajka néni</i>	<i>Csoportszoba</i>	<i>folyamatos</i>	<i>csomagolópapír, tempera, tálca, kivágott gyümölcsformák</i>
<i>Aszalás, almahéjkiggyó, almakompót készítése</i>	<i>Kiscsoportosok, óvónők, dajka néni</i>	<i>Csoportszoba</i>	<i>2009.október 20.</i>	<i>alma, vágódeszka, tálca, kés, tál, méz, citrom, víz</i>
<i>Szüret, mustkészítés, szüreti felvonulás</i>	<i>Az óvoda minden óvodása, szülők, óvónők, dajka néni</i>	<i>Óvoda udvara</i>	<i>2009.október 21.</i>	<i>szőlőprés, puttony, korsó, tálak, kancsók, poharak</i>
<i>Kiállítás, termésbábok készítése</i>	<i>Kiscsoportosok, óvónők, dajka néni</i>	<i>Csoportszoba, folyosó</i>	<i>2009.október 22.</i>	<i>körte, szőlő, fogvájó, kés, falevelek, ágak</i>

TEVÉKENYSÉGGYŰJTEMÉNY A „GYÜMÖLCSÖK” TÉMAKÖRÉHEZ

<i>Játékok, élmények, hagyományok, beszélgetések mesével, verssel, zenével</i>	<i>A külső világ tevékeny megismerése</i>	<i>Ábrázolás</i>	<i>Mozgás</i>
<i>Az óvoda udvarán lévő gyümölcsfák megfigyelése, a dió összegyűjtése.</i> <i>Gyűjtő munka: őszi gyümölcsök.</i> „Mi van a kosárban?” –tapintásos játék. <i>Alma darabolása, almakompót készítése.</i> <i>Almakarikák aszalása, almahéjkigó készítése.</i> <i>A dió, mint ritmushangszer.</i> Dió – és magyorátörés, azok elfogyasztása. <i>Dal: Erre csörög a...</i> <i>Gyűjtő munka: a szürethez szükséges eszközök.</i> <i>Gyümölcsmosás, a szőlőfürtök leszemezése, a must készítéséhez. Az elkészített ital elfogyasztása.</i> <i>Az elkészült munkák kiállítása a folyosón.</i> <i>Vers: Csodri Sándor</i> - Dióbél bácsi Hüvelyk ujjam almafa <i>Mese:</i> Kányádi Sándor - Jön az őszi Sebők Éva - Gyümölcs	<i>A gyümölcsök formáinak érzékelése, azonosítása, megnevezése.</i> <i>Ismerkedés az őszi gyümölcsök színeivel.</i> <i>Az alma részeinek meg- ismerése.</i> <i>A kés használatának bemutatása, gyakorlása.</i> <i>A gyümölcsök felismerése ízük alapján.</i> <i>Csoportosítások szín, méret, forma szerint.</i> <i>Balesetvédelmi szabályok megbeszélése, tudatosítása.</i>	<i>Őszi gyümölcsformák színezése, festése.</i> <i>Gyümölcsfa készítése tenyérmomattal.</i> <i>Egyszerű gyümölcs- bábok készítése:</i> „körtésüni” „szőlőkigó”	<i>Én kis kertet kerteltem... - dalos játék.</i> <i>„Gyümölcszedés” drámajáték (hajolgatás, nyújtózkodás, felszedés, kosárba rakás).</i> <i>Szüretelés közben énekelünk, mondákázunk, mozgunk, táncolunk.</i> <i>„Dióhordás lapáton” - ügyességi verseny.</i> <i>Tekeredik a kígyó Kis, kis kígyó... - a terek bejárása, térformák.</i>

ZÖLDSÉGEK

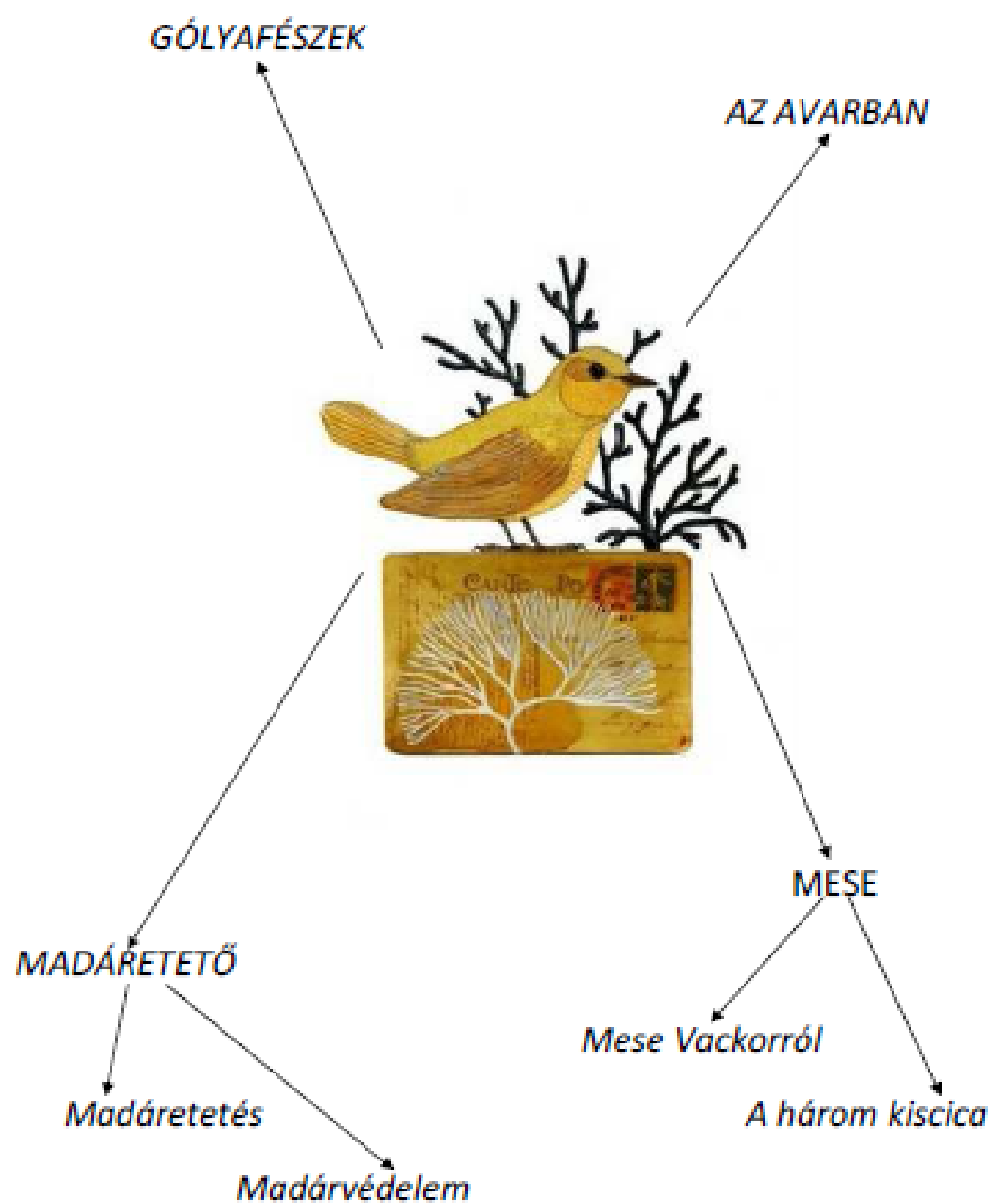

TEVÉKENYSÉG	RÉSZTVEVŐK	HELYSZÍN	IDŐPONT	ESZKÖZ
<i>Őszi sarok, gyűjtőmunka</i>	<i>Kiscsoportosok, szülők, óvónők, dajka néni</i>	<i>Csoportszoba</i>	<i>folyamatos</i>	<i>termékek, kosarak</i>
<i>Zöldségek tisztítása, kóstoltatása</i>	<i>Kiscsoportosok, óvónők, dajka néni</i>	<i>Csoportszoba</i>	<i>2009.november 02.</i>	<i>zöldségek, vágódeszka, kés, tányér, tál, víz</i>
<i>Krumpli nyomdázás</i>	<i>Kiscsoportosok, óvónők, dajka néni</i>	<i>Csoportszoba</i>	<i>2009.november 03.</i>	<i>krumpli, kés, ecset, ecsettel, tempera, kivágott papírtányérforma</i>
<i>Kukorica morzsolása, kukorica válogatása</i>	<i>Kiscsoportosok, óvónők, dajka néni</i>	<i>Csoportszoba</i>	<i>2009.november 04.</i>	<i>kukorica, kosarak</i>
<i>Só-liszt gyurma sütemények készítése, díszítése</i>	<i>Kiscsoportosok, óvónők, dajka néni</i>	<i>Csoportszoba</i>	<i>2009.november 05.</i>	<i>só, liszt, szaggató formák, nyújtódeszka, tálca, tálkák, kukoricaszemek</i>

TEVÉKENYSÉGGYŰJTEMÉNY A „ZÖLDSÉGEK” TÉMAKÖRÉHEZ

<i>Játékok, élmények, hagyományok, beszélgetések mesével, verssel, zenével</i>	<i>A külső világ tevékeny megismerése</i>	<i>Ábrázolás</i>	<i>Mozgás</i>
<i>Könyvek nézegetése közben beszélgetések a zöldségek tulajdonságairól, felhasználásáról.</i> <i>Egészséges táplálkozás, zöldségek tisztítása, kástolgatása.</i> <i>Gyűjtő munka: zöldségek.</i> <i>„Mi van a kosárban?” – zöldségekkel.</i> <i>Az őszi hangulat fokozása az őszi sarok tovább bővítésével (díszitők, toboz, makk, kukorica, bogyók, termésbábok, stb.)</i> <i>A kukorica morzsolása.</i> <i>Főzőcskézés a babakonyhában (terítés, étkezés).</i> <i>Mondóka: Töröm, töröm a mákot...</i> <i>Dalok: - Borsót főztem... - Süssünk, süssünk...</i> <i>Mese: A répa</i>	<i>A zöldségek felismerése, megnevezése.</i> <i>Az egészséges táplálkozás fontosságának tudatosítása.</i> <i>A sárgarépa karika vastagságának megkülönböztetése.</i> <i>Ellentétpárok: kisebb – nagyobb, vastag – vékony, üres kosár – tele kosár, egészséges – egészségtelen.</i> <i>Edények szétválogatása, rendezése.</i> <i>Színek, formák, méretek észlelése.</i> <i>Számlálások. Több. kevesebb, ugyanannyi.</i>	<i>Tányér mintázása krumpli nyomdával.</i> <i>Ismerkedés a só- lisztgyurmával (gömbölyítés, lapítás, sodrás)</i> <i>Só-liszt gyurma sütemények szaggatása és díszítése kukorica- szemekkel.</i> <i>Egyszerű termésbábok készítése.</i>	<i>„Ásás, répaültetés, répahúzás” – drámajáték.</i> <i>A keverés, nyújtás, szaggatás utánzása.</i> <i>Nyuszi ugrással a terek bejárása.</i> <i>Nyuszi fülét hegyezi... Nyuszi ül a fűben...- mozgásos dalos játékok.</i>

ÁLLATOK ÉLETE ŐSSZEL

TEVÉKENYSÉG	RÉSZTVEVŐK	HELYSZÍN	IDŐPONT	ESZKÖZ
<i>Séta a gólyafészekhez</i>	<i>Kiscsoportosok, óvónők, dajka néni</i>	<i>A közeli gólyafészek</i>	<i>2009.november 09.</i>	<i>fényképezőgép</i>
<i>Avargyűjtés, avarban való játék</i>	<i>Kiscsoportosok, óvónők, udvaros bácsi</i>	<i>Óvoda udvara</i>	<i>2009.november 09-13.</i>	<i>gereblyék, kosarak</i>
<i>Vadlibák megfigyelése</i>	<i>Kiscsoportosok, óvónők, dajka néni</i>	<i>Városi park</i>	<i>2009.november 10.</i>	<i>távcső</i>
<i>Madáretető kihelyezése</i>	<i>Kiscsoportosok, óvónők, udvaros bácsi</i>	<i>Óvoda udvara</i>	<i>2009.november 11.</i>	<i>szülők által készített madáretető, magvak</i>
<i>Építőjáték továbbfejlesztése</i>	<i>Kiscsoportosok, óvónők</i>	<i>Csoportszoba</i>	<i>folyamatos</i>	<i>építőkockák, ágak, kukoricacsutka</i>

TEVÉKENYSÉGGYŰJTEMÉNY AZ „ÁLLATOK ÉLETE ÖSSZEL” TÉMAKÖRÉHEZ

<i>Játékok, élmények, hagyományok, beszélgetések mesével, verssel, zenével</i>	<i>A külső világ tevékeny megismerése</i>	<i>Ábrázolás</i>	<i>Mozgás</i>
<i>Az avarban való járkálás megtapasztalása. Az avar összegyűjtése, gereblyézése, égetése.</i> <i>Állatos könyvek nézegetése.</i> <i>Beszélgetések az állatokról, készülődnek a télre: elköltözött a gólyacsalád, nincs béka, csiga, nincsenek repülő rovarok.</i> <i>Építőjáték során ketrecek, ólak, istállók készítése az állatok számára.</i> <i>Séta a közeli gólyafészekhez.</i> <i>Vadlibák vonulásának megfigyelése. Milyen madarakat láthatunk még?</i> <i>Dal: Gólya, gólya, gillce</i> <i>Madáretető készítése, kihelyezése.</i> <i>Állatkártyák csoportosítása.</i> <i>Mese:</i> - <i>Kormos István - Mese Vackorról</i> - <i>Szutyeyev - A három kiscica</i>	<i>Az óvoda udvarán a természet változásainak megfigyelése (barna, vörös, száraz, nyirkos, ködös).</i> <i>A levelek színeinek, méreteinek hasonlítását.</i> <i>A hideg - meleg közötti különbség megtapasztalása, védekezés ellene (öltözködés, fűtés).</i> <i>Madáretetés, madárvédelem.</i> <i>Balesetvédelmi szabályok megismertetése.</i>	<i>Gólyafészek készítése, firkálással.</i> <i>Állatos kifestők színezése.</i> <i>Kivágott madarak ragasztása.</i> <i>Csuhé liba készítése.</i>	<i>Az állatok hangjának mozgásának utánzása.</i> <i>Egyél libám, egyél már... - körjáték.</i> <i>„Libafuttatás” - versenyjáték.</i> <i>„Medve-tánc” – improvizáció zenére.</i>

TÉLI PROJEKTEK

Advent

Karácsony

A projekt témaköre :

„ADVENT”

„HOLNAP ELJŐ SZENT KARÁCSONY!”

A problémák megfogalmazása:

- Miért van az adventi koszorún négy gyertya?
- Hogyan várjuk a karácsonyt?
- Hogyan szerezhetünk örömet egymásnak?

A projekt célja:

- A gyermekek érzelmi felkészítése az ünnepre.
- A meghitt hangulat megteremtése.
- Az adventi népszokások megismerése.

A projekthez kapcsolódó nevelési feladatok kiemelése:

- **Erkölcsei és szociális érzelmek fejlesztése:**
 - Hogyan fejezhetjük ki szeretetünket? Az együttlét, a szeretet, közös tevékenykedés, ajándékozás örömének átélése.
 - „Szükségünk van egymásra, jó együtt lenni” örömmek átélése.
 - Jó érzés kapni, de még jobb adni.
 - A karácsonyi dekoráció megcsodálása.
 - Ízléses ajándékok készítése.
 - Karácsonyi versek, dalok hallgatása, mondogatása.
- **Értelmi kompetencia fejlesztése:**
 - Megcsodáljuk séta közben a fenyőket, összehasonlítjuk színük, méretük, fajtájuk alapján. (mérések, válogatások, rendezések)
 - A hetek, napok számlálása a karácsonyváró táblán (az idő múlásának érzékeltetése).
 - Megismerkedünk néhány örökzölddel, megtanuljuk a nevét.
 - Az élethez szükséges feltételek megismerése (Luca búza ültetése kapcsán).
 - Vásárlás során számlálás gyakorlása.
 - Mérés: több-kevesebb fogalmának alakítása a süti sütés alkalmával.
- **Kommunikációs kompetencia fejlesztése**
 - Tevékenykedés közben a beszélőkedv fenntartása, fokozása.
 - Egymás meghallgatására ösztönzés.
 - Érzéseink kimutatásának módjai: beszéd és metakommunikáció.

- **Testi kompetencia fejlesztése.**
 - Tesztbeszéd fejlesztése
 - Finom mozgás fejlesztés: vágással, ragasztással, gyúrással, szaggatással, mézes süti díszítése során, ajándékok készítésénél.
 - Érzelmek kifejezése mozgással, zenére.
 - Érzelmek kifejezése zenére kendővel.

Művészeti élmények:

- **Zenei élmény:**
 - Bach: Air
 - Schubert: Ave Maria
 - Bach-Gounod: Ave Maria
 - Albinoni: Adagio
 - Vivaldi: A négy évszak – Tél – Largo
 - Gryllus Vilmos: Fehér karácsony (cd)
 - Kaláka: Karácsony
 - Haydn: 5. szonáta – II. tétel
 - Bach: Oly szép a téli jégvilág....
 - Hull a hó is... (magyar népdal)
 - Hull a hó, hull a hó... (Magyar gyermekdal)
- **Irodalmi élmény:**
 - Rilke: Advent
 - Hárs Ernő: Karácsony
 - Fésűs Éva: Karácsonykor
 - Szutyeyev: Sürgős levél
 - B. Radó Lili: A három fenyőfa
 - Linda Jennings: Szent Miklós
 - Advent angyalai (történet)
- **Vizuális élmény:**
 - Mizsei Krug Ferenc: Téli este Telkiben
 - Fra Felippo Lippi: Szent karácsony éjszakája
 - Molnár C. Pál: A szent család
 - Jacopo Marieschi: A három királyok imádása
 - Tóth Márta: Karácsonyi üdvözlét Mikulásföldről
 - Id. Jan Brueghel: Királyok imádása
 - Dürer: Királyok imádása
 - Kerényi Jenő: Szent család (szobor)
 - Cranach: A szent család

1. ÉLMÉNY ÉS TAPASZTALATSZERZÉS

- Látogatás a többi csoportban, hogyan készülnek az ünnepre?
- Közös megvásároljuk az adventi koszorú alapanyagait, elkészítjük a koszorút.
- Részt veszünk a karácsonyi galéria-megnyitón.
- A karácsonyváró táblán folyamatosan elhelyezzük a csillagokat, gyertyákat, az ünnephez tartozó jelképeket. Az adventi naptáron minden nap eggyel több ablakot nyitunk ki.
- Mikulás-várás: bábelőadáson veszünk részt.
- Luca napján felelevenítjük a Lucázás néphagyományát.
- Luca-búzáat ültetünk, Borbála-ágot hajtatunk.
- Megnézzük a templomtérén felállított betlehemet, karácsonyi dalokat énekelünk.
- A papírboltban karácsonyi szalagokat, papírokat vásárolunk, megfigyeljük, hogyan készülnek a boltokban az ünnepre.
- Mézeskalács hozzávalókat vásárolunk.
- Befogadjuk a Szent családot, önzük majd továbbvisszük.

2. GYŰJTŐMUNKA TÁRGYA ÉS ANNAK MEGSZERVEZÉSE

- Karácsonyi képeslapokat, képeket, díszeket, könyveket, adventi koszorú alap-díszeket, karácsonyi szalvétákat, örökzöld ágakat, tobozokat, terméseket, gyertyákat gyűjtünk.
- Búzáat és az ültetéshez szükséges eszközöket szerzünk be.

3. ÉLMÉNYEK ÉS TAPASZTALATOK FELDOLGOZÁSA

- A karácsonyváró táblán rendszeresen elhelyezzük az aktuális jelképeket, a napokat számláló csillagokat, az adventi naptáron ablakot nyitunk.
- Mézeskalácsot sütünk. Mindenkit megvendégelünk vele.
- Luca-búzáat ültetünk közösen, folyamatosan öntözzük, figyeljük növekedését.
- Üdvözlőkártyát, Mikulás figurákat, karácsonyi díszeket készítünk.
- Albumot készítünk az összegyűjtött képekből.

TÁMOP-3.1.4/08/2-2009-0255

Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés- Innovatív Intézményekben

4. FEJLESZTŐ JÁTÉKOK

- Kapcsolatteremtő játékokat játszunk (szeretetátadás, simogatás, kívánságok, mesefeldolgozás).
- Adventi társasjáték készítése, melyen jelöljük a jeles napokat, közben számlálunk.
- Zenés mozgásos percek: „Karácsonyi angyalok tánc” - egyénileg és közösen.
- Mézeskalács figurák összehasonlítása méretük, formájuk alapján.
- Karácsonyi képeslap – puzzle kirakása.

5. A PROJEKT EREDMÉNYES LEVEZETÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

- Fényképező, nyomtató, fényképek, képeslapok, kartonok, barkács eszközök, formák, természetes anyagok, termések, gyertyák, mézeskalács alapanyagok.

6. ÖSSZEGZÉSEK, ÉRTÉKELÉSEK:

- Szülők tájékoztatása az élményekről, tapasztalatokról (visszatekintők).
Kiállítás-szervezés a folyosói projektfalon.

Őszi – Téli Kiegészítő anyagok

Őszi versek

Csoóri Sándor: Dióbél bácsi

Ki lakik a dióhéjban?
Nem lakhat ott bárki,
Csak Dióbél bácsi.
Ha rácsapsz a dióhéjra
Kinyílik a csontkapuja
És cammogva előmászik
Vén Dióbél bácsi-
Csak a szádat
Tátsd ki!

Szabó Lőrinc: A szél meg a nap

Licskes-lucskos szürke bácsi
(Hujj, hujj, én a Szél vagyok!)
kék udvarban seprűjével
megkergette a Napot.
Szél mondta: Hujj, hujj, hujj!
Nap mondta: Bújj, bújj, bújj!
Szél kergette,
utolérte,
jól megverte a Napot;
megkergette,
utolérte,
összetörte,
kék udvarból kiséperte,
kendőjébe bekötötte,
mondjátok meg: hova tette?
Zsebbe tette a Napot.
Zsebre tette? Zsebre ő!
Azért van most rossz idő

Weöres Sándor: Galagonya

Őszi éjjel
izzik a galagonya
izzik a galagonya
ruhája.
Zúg a tüske,

szél szalad ide-oda,
reszket a galagonya magába.
Hogyha a Hold rá fátylat ereszt:
lánnyá válik,
sírni kezd.
Őszi éjjel
izzik a galagonya
izzik a galagonya
ruhája.

Zsadalányi Lajos: Eső esik

Esik eső fűre, fára,
megázik a madár szárnya
csöpp lányaim szoknyácskája,
csiga apró meszes háza.
Esik eső csepereg,
három egér pityereg.

Móra Ferenc: A cinege cipője

Vége van a nyárnak,
hűvös szelek járnak,
nagy bánata van a
cinegemadárnak.

Szeretne elmenni,
ő is útra kelni.
De cipőt az árva
sehol se tud venni.

Kapkod fűhöz-fához,
szalad a vargához,
fűzfahegyen lakó
Varjú Varga Pálhoz.

Azt mondja a varga,
nem ér ő most arra,
mert ő most a csizmát
nagyuraknak varrja.

Darunak, gólyának,
a bölömbikának,

kár, kár, kár, nem ilyen
akárki fiának!

Daru is, gólya is,
a bölömbika is,
útra kelt azóta
a búbos banka is.

Csak a cingének
szomorú az ének:
nincsen cipőcskéje
máig se szegénynek.

Keresi-kutatja,
repül gallyrul gallyra:
"Kis cipőt, kis cipőt!" -
egyre csak azt hajtja

Galambosi László: Dió

Azt füttyüli a rigó,
Megérett már a dió.
Le kell verni mind a fáról.
Öregapó diót zsákol.
Hív anyóka. Jó ebéd lesz.
Gőzölög a diós rétes.
Lukács Angéla: Ősz
Sim-sum fúj a szél,
Az a kis fa jaj de fél!
Minden ága megremeg,
A levele lepereg.
Ej-haj! Semmi baj,
Újra zöldül majd a gally.

Sarkady Sándor: Gesztenyecsalogató

Héj, héj, héj,
Szúrós túskehéj,
Vadgesztenyehéj;
Tarka boci lakik benne
-Ess ide a tenyerembe!

Héj, héj, héj,
Nyílj ki túskehéj!

Nemes Nagy Ágnes: Hány ujj van?

Öt ujj van gesztenyefa-
levélnek.
Öt ujj van, mint a gyerek
kezének.
Öt ujj van? Nem mind olyan.
Legtöbbjének hét ujj van.
Öt ujj,
Hét ujj,
Hozzá még a hátulja.

Darázs Endre: Csupa sár

Most az utca
Csupa sár, csupa sár,
Sári néni
kiabál, kiabál.

„Hallottad-e,
Te macska, te macska,
Vigyázzál
A talpadra, talpadra!”

Ám a macska,
Hiába, hiába:
beugrott a
szobába, szobába.

Sári néni
Kiabál, kiabál:
„Juj, a szobám
Csupa sár, csupa sár!”

”Egy, kettő, három, négy,
kicsi cipő, hová még?
- kipp- kopp kopogok,
óvodába ballagok..”

Csukás István: Dalocska

Csengő szól: gingalló,
röppenj már pillangó!
Pillangó messze jár,
volt-nincs nyár, vége már.
Züm-züm-züm, zúg a szél,
táncol a falevél,
züm-züm-züm, ez a szél!
Egy reggel itt a tél.

ŐSZ /gyerekvers

Felhőpaplant húzott a Nap.
Reszketnek a napsugarak.
Előkerül sapka és sál,
Mert az idő, őszfele jár.
Hullanak a falevelek,
Őszi eső búsan pereg.
Ködben fürdik erdő, mező,
A medve sem jön már elő.
Elbújik a barlangjába,
Majd kibújik februárban.

Kulcsár Ferenc: Katonásdi

Január - jégbakákat verbuvál.
Február - fagyos kézzel szalutál.
Március - földrakétákkal dörren.
Április - bimbóbombákkal durran.
Május - méhezredekkel támad.
Június - fénypetárdákkal lázad.
Július - sugárszuronnyal terít le.
Augusztus - gabonaosztaggal kerít be.
Szeptember - gránátalmákat dobál.
Október - sebzett arccal sírdogál.
November - egész évben tart a harc.
December - vén obsitos, hátra arc.

Hónapsoroló (magyar népköltés)

Január elől jár,
A nyomán február.
Március szántóvető,
Április neveltető.
Május szépen zöldellő,
Június nevelő,
Július érlelő,
Augusztus csépelő,
Szeptember gyümölcshozó,
Október borozó,
November télelő,
December pihenő.

Domb tetején

Domb tetején
ágas- bogas diófa,
Rászállott a
kerek erdő rigója.

Azt dalolja,
azt fütyüli a rigó,
Ó, tilió,
későn érik a dió

Őszi takaró

Az ősz piros, sárga barna
takarót borított a tájra,
itt ott néhány gesztenye
lett barna mintája.
Gondoltam, felemelem picit
megnézem mi bújt el alatta,
s mit látok? Ott didereg
nyári nap apraja és nagyja.

Bebújt alá melegedni
tengernyi kismadár,
s a daluktól mindig hangos
nyári zöld határ.
Sündisznócskák kuporognak
fázósan alatta,

álmos szemmel, teli hassal
várnak a tavaszra.

Szénszemű kicsi mókus
néz rám mérgesen,
azt hiszi, hogy mogyoróját
én majd elveszem.
Dehogyan veszem! Ne is féljen,
lehajtom inkább a takarót,
s vágyva én is a melegre,
sietek haza az avaron.

Őszi főzőcske

Keresek egy üstöt,
mindent bele gyűjtök.
Bokor alól mogyorót,
nagy fű közül a diót,

árokpartról gesztenyét,
tölgynek sárga levelét,
csipkebogyó bokrot,
mindent bele hordok.

Fakanállal a kezemben
énekelek jókedvemben,
gyönyörű szép színekben
ősz pompázik üstömben.

Elmúlt a nyár

Elmúlt a nyár, itt az ősz,
Szőlőt őriz már a csősz.

Kipattant a búza szeme,
Vajon a babám szeret-e?
Ha nem szeret megbánja,
Leszek a más babája.

Gedeon Ferke: Őszi vers

Hull a levél,
Szelíd napfény mosolyog,
Itt van az ősz:
Tudjátok-e, mit hozott?

Sárga körtét, piros almát,
Friss diót,
Csak úgy hinti, csak úgy szórja a sok jót.

Mit hozott még?
Hát a kedves szüretet,
Szülőt, szilvát, meg
Sok hulló levelet.

Szelíd, szép ősz
Jó hogy jöttél,
Szeretünk. Megköszönjük
Amit hoztál, minekünk.

Kopasz fákon,
Ha elmúlik majd a tél -
Újra kihajt,
Újra zöldül a levél.

Tordon Ákos: Kis őszi vers

Csiga–biga, kisbogár,
Jön az ősz, megy a nyár.
Hűvös eső permetez,
Házatokon nincs ereszt!

Csiga–biga, kisbogár,
Fagyos lett már a határ.
Fütyül a szél, hull a hó,
Házatokon nincs ajtó!

A kis csiga nem beszél,
Bogárka sem döngicsél,
Búvik földbe, fa odvába,
Levéldunnát vesz magára.

Szervusz világ!-
Azt se mondja,
Úgy elalszik,
Mint a bunda

Lyukas dió

Lyukas dió, mogyoró,
a kis egér rágcsáló,
Nem menekülsz, cincogó,
Bajszos cica a fogó!

Beérett már a kökény

Beérett már a kökény,
szedjük tele a kötényt,
a héja már fekete,
mókus is gyűjt télire.

Mentovics Éva: Ősz

Szomorkodó fűzfák alatt
borús képű medve ül,
búslakodó tücsökzenész
deres fűben hegedül.

Földre dobva tarka fátylát
álmos léptű ősz oszon,
hó-szagú szél int a télnek
ködbe hajló tölgysoron.

Pap Márta: Ősz-apóka

Ősz-apóka köpönyege,
hej,de tarka-barka.
Úgy látszik,hogy sárga,
piros falevélből varrta.

Tarka-barka köpenyének
sok a zsebe, ránca,
hull a dió, hull az alma,
ha köpenyét rázza.

Szereti is ősz-apókát
a sok apró gyerek,.

Gyümölcsöt ad a
lehullott falevelek helyet.

Alma-alma, piros alma

Alma-alma, piros alma,
kofaasszony, kendő rajta.
A kendőjét leveti,
kiscsibéjét kergeti.

Etyem-petyem pitypalára,
szól a rigó kiskorába!
Hess-hess kismadárka,
szállj rózsafára.
Ingó-bingó rózsza,
Te vagy a fogócska!

Piros alma

Piros alma, piros alma,
beteszlek a kosaramba,
megeszlek én, meg én téged,
adjál nekem egészséget!

Fésűs Éva: Őszi kirándulás

Nagyapó és Zsuzsika
szőlőskertbe mentek,
kis kosárba, mázas tálba
szóló szőlőt szedtek.

Édesebb volt ,mint a méz
nyári naptól érett,
aranyhangon muzsikáltak
fölötte a méhek.

Akadtt hozzá mese kék
magvaváló szilva,
darázscsípte kövér körte,
az ág alig bírta.

Előkerült nagyanyó
otthoni kalácsa,
szalvétáját kicsipkázta
a körtefa árnya.
Esik eső, csepereg
Esik eső, csepereg,
ősz szél is tekereg.
Búsulnak a verebek,
Minden tolluk didereg.

Gyertek gyorsan verebek!
Melegben a helyetek!
Ne ázzatok, ne fázzatok,
madárodú vár rátok!

Hull a dér

Hull a dér, hull a dér,
daru, gólya útra kél.
Költöznek a melegre,
napsütéses vidékre.

A sámsoni piacon

A sámsoni piacon
almát árul egy asszony.
Gyere pajtás vegyünk meg,
ketten vagyunk, együk meg

Kopár dió, mogyoró

Kopár dió, mogyoró,
kis mókusnak ez való.
Odújába elrakja,
téli elropogtatja

Október, ber, ber, ber

Október, ber, ber, ber,
fázik benne az ember.

Szólótt csipked a dere,
édes legyen szüretre

Süni, süni, sünike

Süni, süni, sünike,
Sétálgat az erdőben.
Tüskés hátán falevél
Meggédi, ha jön a tél.

Kelep, kelep

Kelep, kelep, gólyamadár,
Itt van az ősz, elmúlt a nyár.
Elmúlt a nyár, itt az ősz,
Szólótt őriz már a csősz.

Gesztenye Gusztika

Gesztenye Gusztika zöldfaágon lakott,
Nem volt ködmönkéje, nem viselt kalapot.
Addig izgett-mozgott, míg kirepedt a bőre,
leesett a földre.
Hej, de fényes legényke lett belőle.

Érett körte, sárguló

Érett körte, sárguló,
A mogyoró kopogó.
Mókuska is gyűjtögeti,
Hosszú a tél, el kell tenni

Ereszkedik le a felhő

Ereszkedik le a felhő,
Hull a fára őszi eső.
Hull a fának a levele,
Mégis szól a fülemüle.

Késő ősz van, november

Késő ősz van, november,
Mindjárt itt a december.
Piros alma nincs már fán,
Múlik az ősz, a tél jön már

Susog, susog a levél

Susog, susog a levél,
Közeleg a hideg tél,
Lepörög a falevél,
Lefújta a hideg szél.

Csacsi

Csacsi farka száraz,
szép időre várhatsz.
Csacsi farka nedves,
nyissál ernyőt kedves.
Csacsi farka meg-meglódul,
az idő szélesre fordul.
Nem látod a csacsi farkát,
kőd van biztos, vagy ellopták.

Csanádi Imre : Hónapsoroló

Új év, új év, új esztendő
Hány csemetéd van?
Tíz meg kettő.
Jégen járó január,
Fagyot fújó február,
Rügymozdító március,
Április füttyös, fiús,
Virághabos víg május,
Kalászkonyító június,
Kaszasuhintó július,
Aranyat izzó augusztus,
Szőlőszagú szeptember,

Levelet osztó október,
Ködnevelő november,
Deres, darázs, december.

Őszi anyagok

Itt van az ősz, itt van újra...

Szeptember első heteiben az óvónő számára legfontosabb az új gyerekek beszoktatása, az érzelmi biztonság megteremtése, családlátogatás... De a régi gyerekek is érezzék, hogy menyire örülünk, hogy újra velük lehetünk, együtt van a csoportunk! Csoportszobánk már az ősz vidám színeivel, virágaival, terméseivel várja a kicsiket, nagyokat, kezdődhet az új tanév!

Őszi mesék:

- A két kicsi bocs meg a róka
- A répa
- Létrácska
- A lókötő róka
- A kiskakas gyémánt félkrajcárja
- A kíváncsi bocs
- Sün Balázs
- Szutyejev: Alma
- Szutyejev: A gomba alatt
- Az alma meg a kerti manó
- A kincset érő krumplic
- Zelk Zoltán: Őszi mese

- A piros kabát kalandja
- Fésűs Éva: Bukfencező mókus
- Benedek Elek: Szóló szőlő, mosolygó alma, csengő barack
- Móra Ferenc: Dióbél királykisasszony
- La Fontaine: A tücsök és a hangya
- B. Weber: Vándormadarak
- Készülődés a télre
- Janczarski: A játékboltban
- Mészöly Miklós: Kerekecske-dombocska
- Haunschild: A babaszék
- Móricz Zsigmond: Iciri-piciri
- Móricz Zsigmond: Török és a tehenek
- Janikovszky Éva: Már óvodás vagyok
- T. Volgina: Miért szállnak el a fecskék?
- Marék Veronika: Első nap az óvodában
- Varga Katalin: Milyen a jó óvodás?
- B. Németh Ágnes: A kislefecske búcsúja
- Arany László: A kóró és a kismadár
- Arany László: A kiskakas gyémánt félkrajcárja
- Balogh Béni: Bókuska
- Kaszás Károly: A béka őszi birodalma
- Angol mese: A piros kabát kalandja
- Marc Heinrich: Záporeső
- Zelk Zoltán: Mese az éhes kisegérről
- Zelk Zoltán: A világgá ment porszem
- Angol népmese: A három kismalac és a farkas
- Kolozsvári Grandpierre Emil: A két kicsi bocs meg a róka

- Afrikai népmese: A csökönyös kiselefánt
- Arany László: A farkastanya
- Francia népmese: A három csibe
- Orosz népmese: A kecskegidák meg a farkas
- Angol mese: Cirmos Cili játszótársa
- Eszkimó népmese: A hős egér
- Bencz Mihály: A csavargó ballábas cipő
- Varga Katalin: A kis egér hídja
- Bakó Krisztina ford.: Az eltűnt diók!
- Román népmese: Rókáné komámasszony fülönfüggője
- Bolgár népmese: Mackó anyó dajkát keres
- Josef Capek: Hogyan súrolta fel a kutyus meg a cicus a padlót
- Kerékgyártó János: Dániel és a mogyorók

Dalok őszre:

- A kállói szőlőbe
- Kiszáradt a diófa
- Én kis kertet
- Szőlő érik
- Lipem, lopom
- Debrecenbe kéne menni
- Aki nem lép egyszerre
- Megy a gőzös
- De jó a dió
- Messze van a város
- Egyél, libám
- Csett Pápara
- Recse, recse, pogácsa

Vizuális tevékenységek:

- Befőttesüveg formára felezett alma, körte... nyomdázása – „polcra” rakása
- Falevél forma színezése több színnel
- Napraforgó tenyérfestéssel
- Kukoricamorzsolás
- A szüret eseményeinek, folyamatának megismerése, beszámolók szüreti élményekről
- Őszi gyümölcsök válogatása, ízlelése (gyümölcsök táplálkozásunkban betöltött szerepének tudatosítása)
- Levél gyűjtése, gereblyézése, gyűjtött levelek megvizsgálása, gyönyörködés a változatos formákban és színekben, színek meghatározása, lombhullató és örökzöld fák közötti különbség tudatosítása
- Képek bemutatása az őszi erdőről
- Fára krumplinyomóval gyümölcs, levél nyomása (fa barna téglalap ragasztva, ágak színessel meghúzva)
- Szőlő készítése krepp papírból gömbölyítéssel alapra
- Dió-, mogyorótörés, dióhajó készítése, kisegér (farka fonalból), teknősbéka, pólyásbaba készítése dióhéjból
- Barkácsolás gesztenyéből, dísztökből
- Folyamatos vonalvezetés ábrák körül
- Préselt falevelekből állatok ragasztással
- Tükörből önarckép rajzolása, adott körforma a fej
- Szőlőfürt készítése korongból és szőlőlevélből
- Gyümölcsök formázása gyurmából, sógyurmából, kicsiknek főleg a technika bemutatása (sodrás, gömbölyítés, lapítás, nyújtás)
- Tökmagból és apró magvakból kép készítése
- Az időjárás megváltozásának állatokra, növényekre, emberre való hatásának vizsgálata

- Festés szabadon az őszi színekkel, kicsiknek ismerkedés az ecsethasználattal
- Tenyér, csukló festése barnára – fa, ujjfestéssel levelek, alma
- Levéllenymat készítése
- Festett fára, kosárba száraz levél ragasztása
- Nyomdázás félbevágott dióval, almával, körtével
- Zsírkrétával falevél satírozása
- Ujjbeggyel szőlőszemek festése
- Papír befőttes üvegekre almával nyomdáztunk
- Gyümölcssaláta készítése
- Papíron süni tüskéinek megrajzolása, köré színes levelek nyomása, festése
- Gyümölcs alapra színes papírral ragasztás, tépéssel (szárát, levelét rajzolhatják)
- Kiránduláson kéregnyomat készítése

Heti tervezés az őszi hónapokra

Játékkal, mesével... ŐSZ - módszertani segédanyag

Őszi versek, mesék

Tordon Ákos: Bolondos mondóka

Hétfőn egy szem makkot leltem,
 Kedden délben földbe tettem,
 Szerdán este vödröt vettem,
 Csütörtökön megöntöztem,
 Pénteken csak nézegettem,
 Szombaton már büszkélkedtem,
 S akár hiszed akár nem,
 Vasárnap az én tölgyfámról.
 Annak mind a tíz ágáról,
 száz szem makkot leszedtem!

Projektek, feladattervek

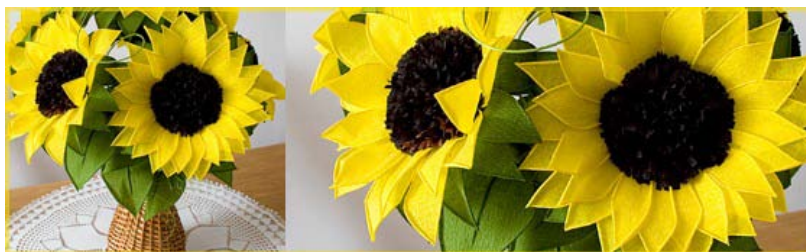
Őszi témakörök:

- Beszoktatás, szocializáció: ismerkedés egymás nevével, jelével, a csoportszobával, az óvoda épületével, udvarával - sok ölbeli játékkal, csoportos játékokkal. Nagyon letünk - változásaink észrevétele (magasság, súly, fényképnézegetés, életkor).
- Testünk, testrészeink, érzékszerveink, azok funkciói
- Időjárás, öltözködés: a homok egyre hidegebb, többet esik az eső, kardigán, kabát, stb. kell már, reggelente köd van, a levelek elszíneződnek, majd lehullanak, sokat fúj a szél. Ismerkedjünk a széllel, az esővel
- Az őszi színei, kincsei: itt a lehetőség, hogy ismerkedjünk a gyümölcsök, zöldségek, termések tulajdonságaival, nevével, színével, ízével, gyűjtögetünk, barkácsolunk, kukoricát morzsolunk, diót, mogyorót törünk, piacra látogatunk, szüretelünk, tököt vágunk, leveleket gereblyézünk, diót verünk
- Az állatok és a növények készülődése télre: költöző madarak megfigyelése, beszélgetés, képek nézegetése a téli álmot alvó erdei állatokról, lassan "eltűnik" a csiga, giliszta, légy... Léteznek lombhullató és örökzöld fák, érik a csipkebogyó, galagonya, áfonya, betakarítjuk a termést a kertből

Őszi ötletek:

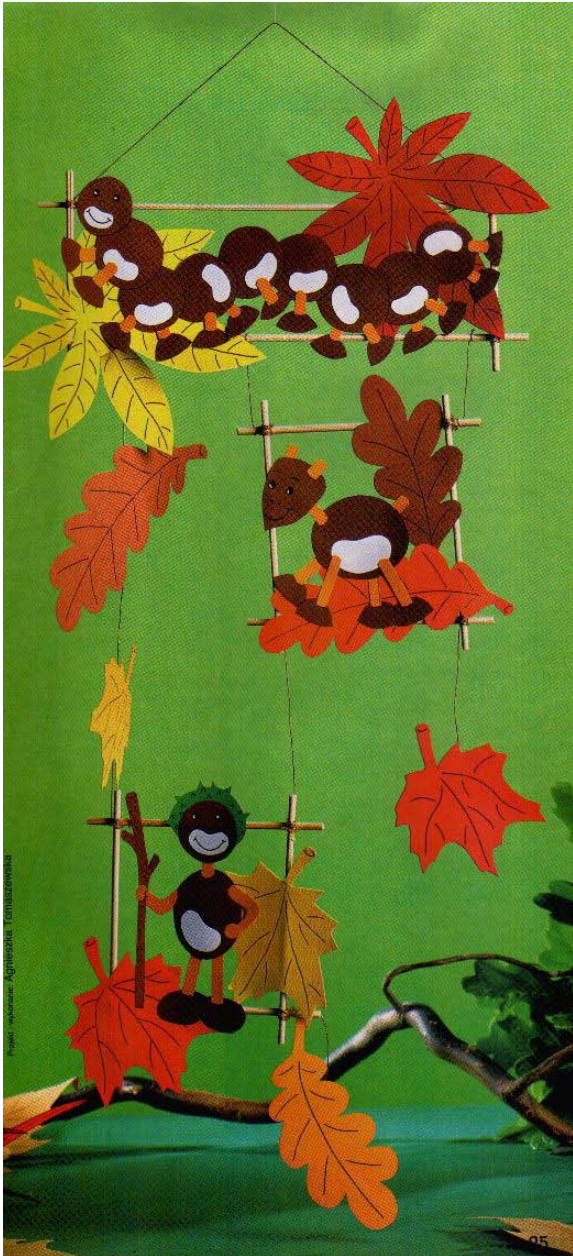
Napraforgó levélkép készítése krepp papírból:

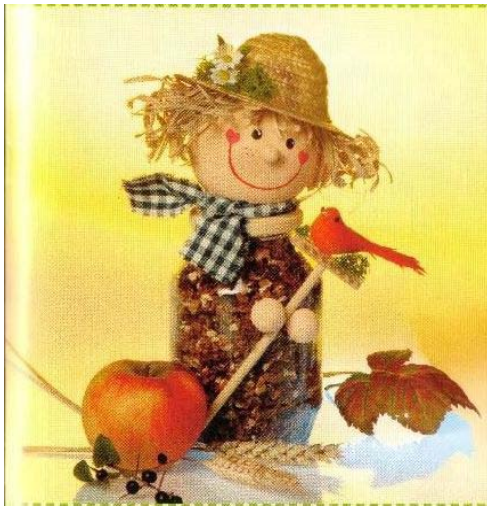
Levélkép készítése valódi levelekből írisz technikával:

Díszítések

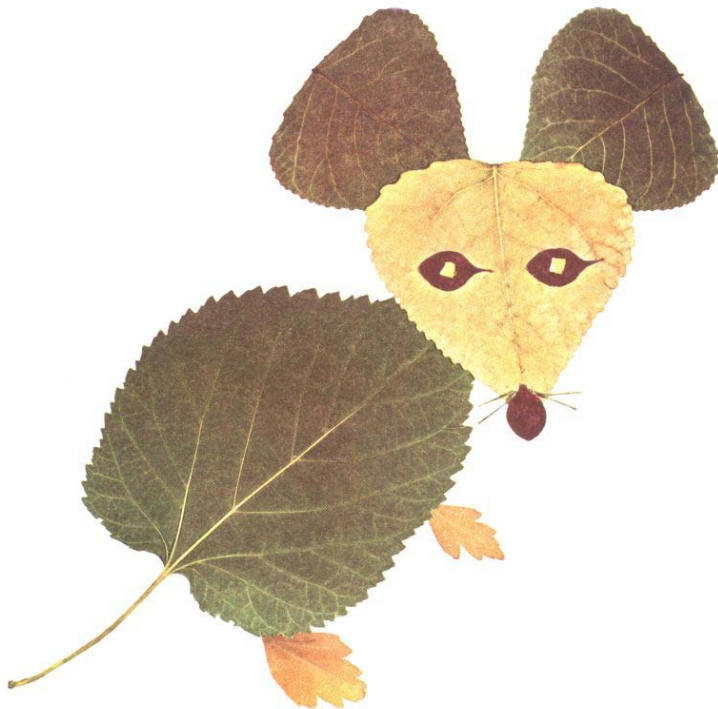

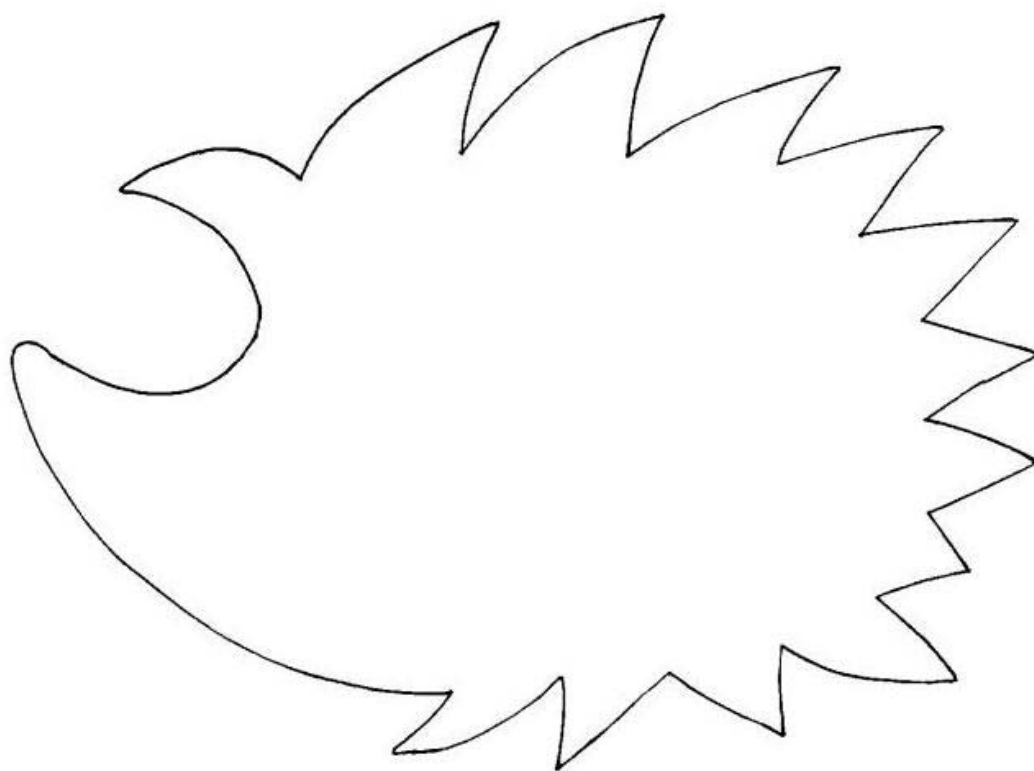
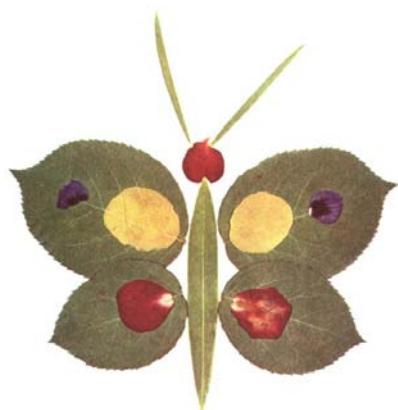

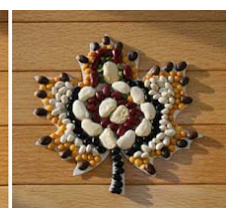
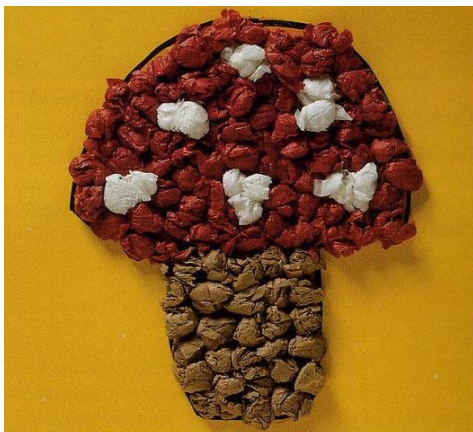
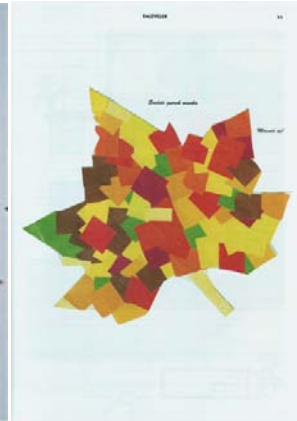

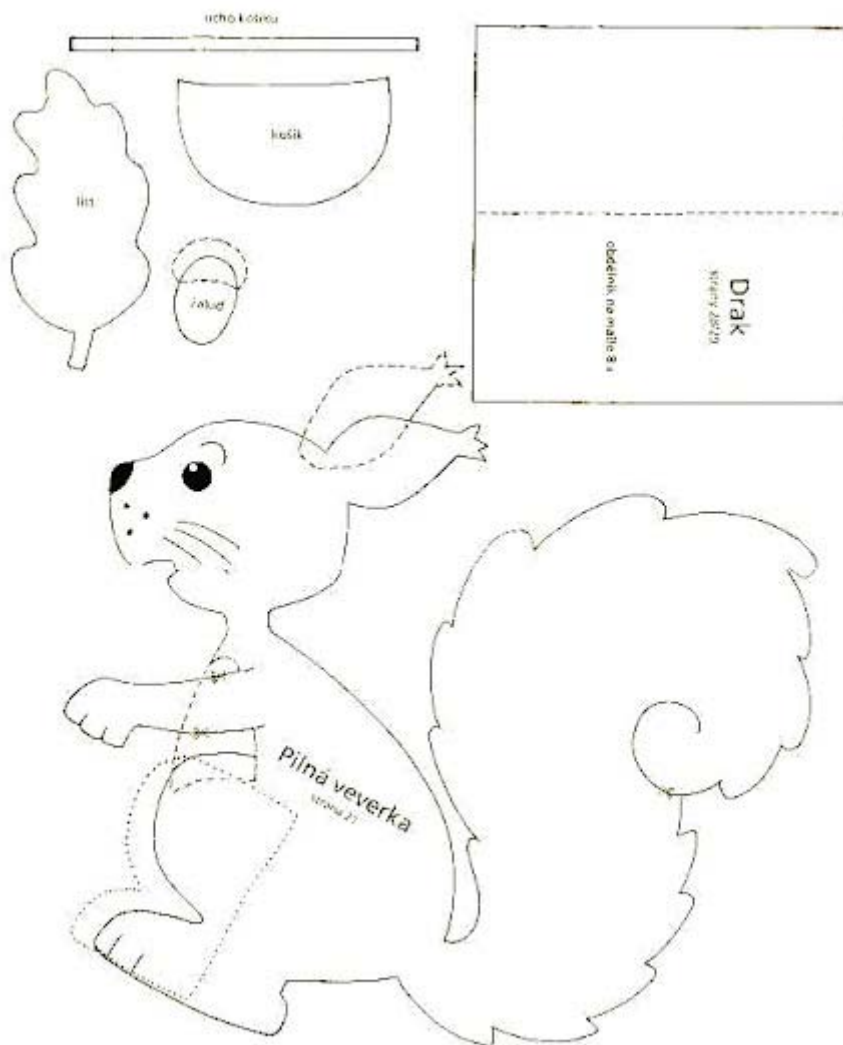
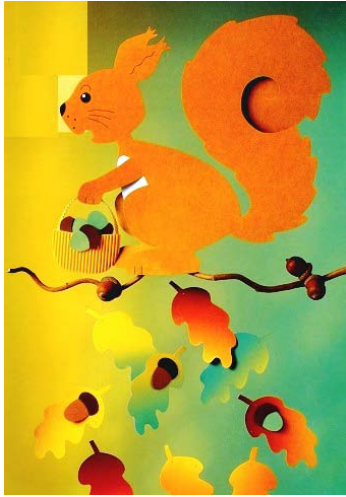
laclassedellamaestravalentina

Ablakképek - 11 db mappa

Téli játékok

A december meghozza számunkra a telet sok jeles napjával, szívet melengető ünnepeivel. A gyerekek nagy örömeire nagy pelyhekben esik a hó, lehet hóembert építeni, hógolyózni, szánkózni... Amíg ki nem nyílnak az első hóvirágok, számtalan élményt szerezhetünk a gyerekeknek!

Udvari tevékenységek télre

Buckáról szánkózás, hócsata, hóemberépítés, hólapátolás, élményszerző séták a téli táj szépségének megfigyelése, madáretetés.

Hóutca építése: házak, kerítés, kopasz faágakból fák, közösen barkácsolt madáretető.

Célba dobó verseny hólabdával, a cél egy megfelelően elhelyezett kosár, hóba rajzolt karika, vagy akár egy fa vastag törzse.

Hóállatkert építése, az előre barkácsolt állatok elhelyezése hóketrecben. Az állatok készülhetnek tobozból, hólabdából, csutkából és más természetes anyagból.

Hóvárépítés, díszíteni lehet műanyag flakonokban megfagyasztott színes vízzel, ha a flakont levágjuk róla, megmarad a színes jég.

Az udvari játékok után jóleshet a meleg szobában - ha van rá lehetőség - egy pohár meleg tea, frissen sült tök, pirított tökmag vagy sült gesztenye rágcsálása pl. Varga katalin - Téli lakoma c. meséje közben.

Mesék télre

- Varga Katalin: A kesztyű
- Visszajött a répa
- A hóember orra
- Nyuszi gyerekek és az első hó
- Andersen: A kis gyufaáruslány
- Egérke piros szegélyes kék kabátja
- A kis gömböc
- A világ leggazdagabb verebe
- Mese a falánk tyúkocskáról
- A vajaspánkó
- A nyúl és a sündisznó
- A medve, a róka meg a bődön vaj

- Holle anyó
- Nyakigláb, Csupaháj és Málészáj
- A tücsök és az egérke lakodalma
- Az aranyostarajos kiskakas
- A három kívánság
- Mese a kismadárról, amelyik nem akart énekelni
- Varga Katalin: Téli lakoma

Vizuális tevékenységek

- szövés
- körmöcske
- pókhálósövés
- képvarrás előre kiszúrt formán
- csuhézés, az elkészült bábokkal mese dramatizálása
- foltképzés tenyérrel, festékkel – felületfestés kékre, fehérrel hó vagy hóember
- hóember gyurmából, só-liszt gyurmából
- madáretető készítése tépéssel, ragasztással
- hóesés tépéssel, ragasztással
- madár festése – felületfestés kicsiknek
- gyufásdobozból szánkó készítése
- sál, sapka festése ritmikus csíkozással
- terítő készítése nyírással
- színes geometriai elemekből ábrák összeállítás pl. ház
- varázskép készítése állatformák segítségével szórással (liszt, paprika, kávé)
- hóember készítése vattából, kivágott kalappal, orral, gombbal
- „Öltözzünk melegen” – ragasztás papírra
- kesztyű díszítése ujjpöttyözéssel, festéssel, stb.
- „Esik a hó” – előre kinyírt házak és fák ragasztása, hópelyhek ujjfestéssel
- medve készítése hajtogatással

- sötét papírral téli hangulatú képek festése, rajzolása fehérrel
- madáretető és madár színezett grízzel, ragasztással
- madáretető és madár színezése, madár, magok felragasztása, vattából hó a tetőre
- fonalból pompom hóember készítése
- agyagozás
- évszakalbum készítése
- csíráztatás: pl. kukorica, bab, tulipán- és jácinthagyma, burgonya...

Téli témaköreink lehetnek:

- időjárás, öltözködés, téli természet, kísérletek: Az időjárás változása magával hozza az öltözködés megváltozását. Melegebben kell öltözködni! Ha alig esik a hó vagy ritka a fagy, akkor is tél van! Összehasonlíttjuk az őszt és a telet, megnézzük a hőmérő állását bent és kint. Nagyítóval vizsgálhatjuk a hópelyheket, megfigyelhetjük a víz különböző halmazállapotait.
- napszakok, évszakok, a hét napjai: rövidebbek a nappalok, korábban sötétedik
- család, otthonunk, lakóhelyünk
- jeles napok (pl.: Luca-nap, Mikulás, Advent, Karácsony, Farsang, télbúcsúztatás)
- közlekedés
- testünk, érzékszerveink, testápolás
- állatok télen - háziállatok, erdei állatok, állatkerti állatok, sarkvidéki állatok...: mit csinálnak télen az állatok?, könyvek lapozgatása, diavetítés, költöző és itt telelő madarak, megvastagszik a bunda, téli álom, rovarok bebázódása, raktárkészlet gyűjtése, madarak etetése (Ha elkezdjük etetni őket, nem szabad abbahagyni!)
- élősarok gondozása, csíráztatás
- Tél - Rendszerező

Díszítések falra, ablakra, ajtóra, asztalra...

Gyerekmunkák

Madáretetés

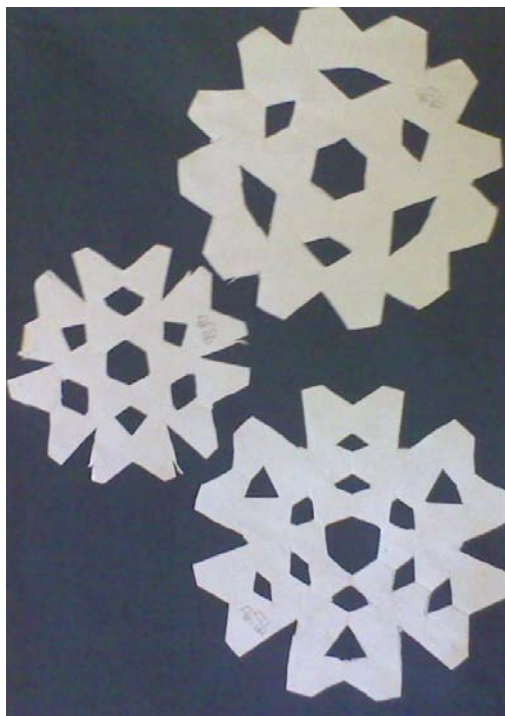
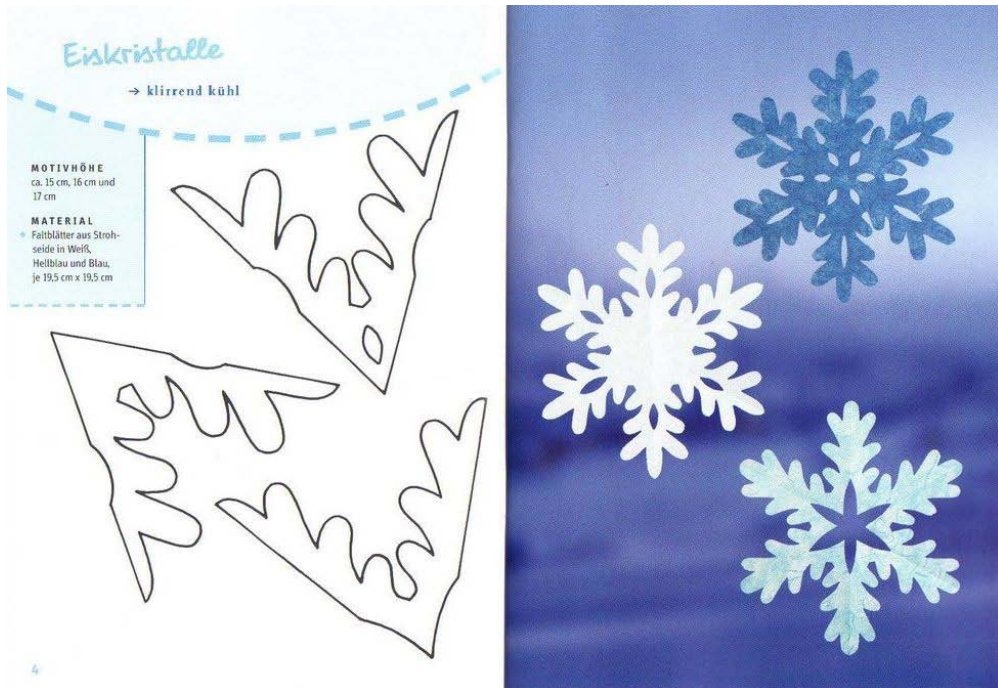

Jégvirág készítése: víz + virág + téli hideg

Ugyanez készülhet virág helyett festékkel, temperával: színes jégkockákat készíthetnek így a gyerekek, amivel bent egy lavórban építkezhetnek is. Megfigyelhetjük a hó, jég tulajdonságait, hőmérsékletét. A hideg-meleg ellentétpár "kézzelfoghatóvá" válik.

Téli képek

Hópelyhek

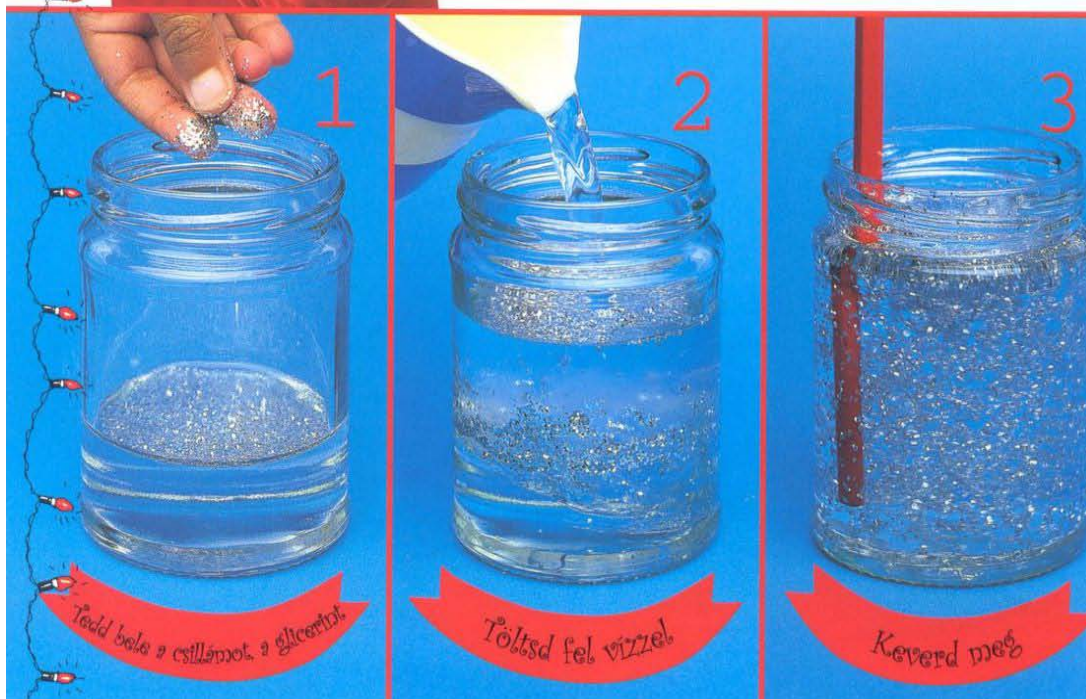
Hógömb

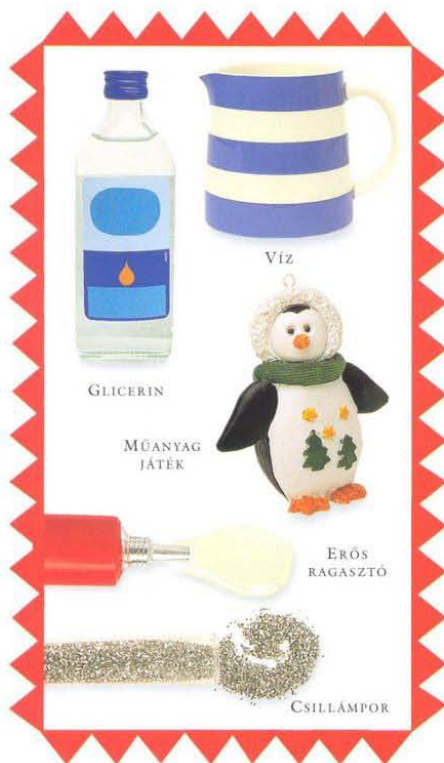

IDÉZZ ELŐ CSILLÁMLÓ HÓVIHART

Ahhoz, hogy viharos téli csodaországod legyen, csak néhány befőttesüvegre, vízre, glicerinre, ragasztóra és néhány játékbábura van szükséged. Ezekből csodálatos karácsonyi ajándékot készíthetsz.

Rázd,
pörgesd,
forgasd

Glicerín

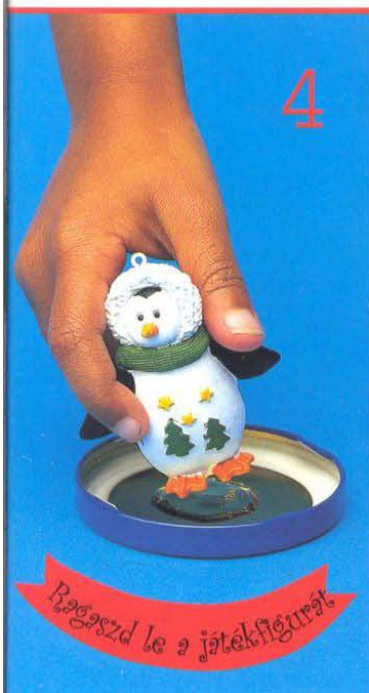
A glicerín nem mérgező folyadék, bármelyik patikában megtalálod. Ez az anyag annyira besűrűsíti a vizet, hogy amikor felrázod az üveget, a hópehelyek lassabban érnek földet. Egy rész glicerínhez körülbelül két rész vizet tegyél.

Lipp a ragasztáshoz

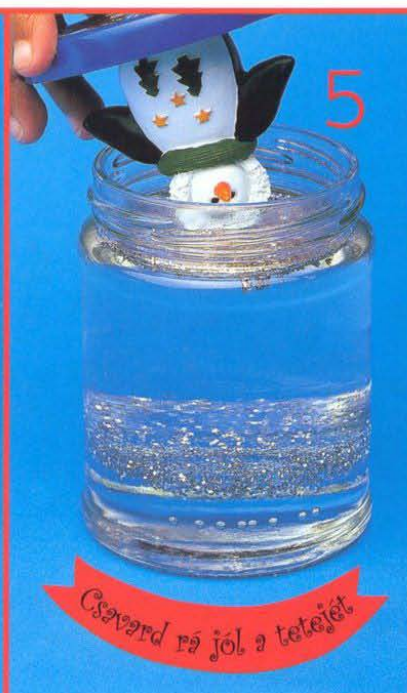
Használj erős ragasztót, amely a vízben is megköt, és a helyén tartja a játékot. Kenj egy kis ragasztót a tetőre és a tető peremére is, hogy a víz ne szivárogon ki.

Ragasztózd be a tető belsejét és a perem külsejét is.

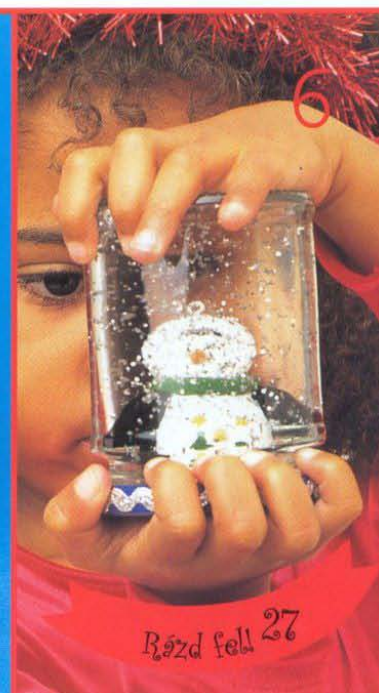
Díszítsd a tető peremét ünnepi szalaggal.

Ragaszd le a játékfigurát

Csavarod rá jól a tetőjét

Rázd fel! 27

November végétől az óvodákban nagy izgalommal készülnek a Mikulás fogadására gyerekek, óvónők egyaránt. Közösen feldíszítjuk a csoportszobát, a polcokon megjelentek a Télapós mesekönyvek, felcsendülek a Télapós énekek, mondókák...

Dalok:

- Ezüst szánkót hajt a dér
- Télapó itt van
- Suttog a fenyves
- Itt kopog, ott kopog
- Nótás Mikulás
- Hull a hó
- Hull a pelyhes
- Ha-ha-ha, havazik
- Ég a gyertya, ég
- Pattanj, pajtás
- Szívünk rég idevár

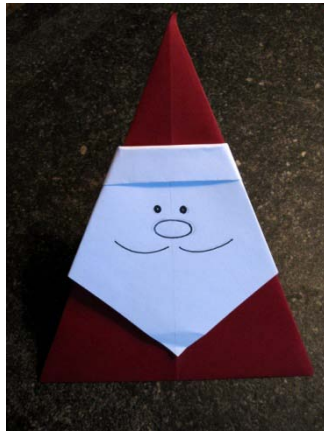
Mesék:

- Jön a Mikulás
- A Télapó kesztyűje
- Az eltérített Mikulás
- Télapó és a hóember
- Tél apó haragja
- Télanyó
- Találkozás a Mikulással
- Sürgős levél

Vizuális tevékenységek:

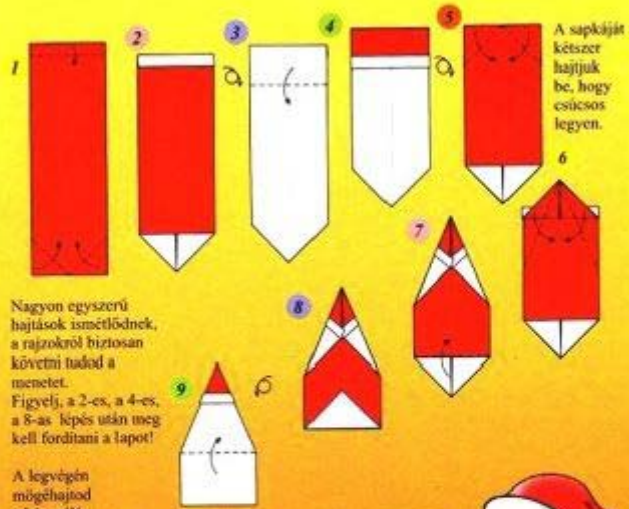
- Téliapó készítése tépéssel, ragasztással
- Mikulás testrészeinek összeállítása
- Csuhezás, az elkészült bábokkal mese dramatizálása
- Mikulás öltöztetése anyagdarabokkal vagy krepp papír gombóccal
- Rajolás átlátszó papírral vagy indigóval
- Ünnepi csomagolópapír készítése lenyomatokkal
- Mikulás készítése WC papír gurigából
- Téliapócsizma felületfestéssel kicsiknek, középsősök nyírják ki maguk
- Kesztyű díszítése ujjpöttyözéssel
- Pókháló (csillag) készítése fonallal, hurkapálcikával
- Téliapós memória vagy kirakójáték készítése
- Mit szeretnél a Téliapótól? Mit hozott a Téliapó? - rajz

Gyerekmunkákhoz

MIKULÁS

Piros négyzetlapot három vagy négy szeletre vágunk, és a keskeny téglalapokból hajtogatjuk az egyszerű Mikulást. Ha hosszabb a téglalap, magasabb lesz a figura.

Nagyon egyszerű hajtások ismétlődnek, a rajzokról biztosan követni tudod a menetet. Figyeld, a 2-es, a 4-es, a 8-as lépés után meg kell fordítani a lapot!

A legvégén mögéhajtod a két szélét, és kész a Mikulás!

Enanitos

Material: pliego de papel (10 x 10 cm; 20 x 20 cm); cartulina marrón claro; algodón.

Útiles: tijeras; pegamento; rotulador negro.

Así se hace un enanito:

1. Dobra el papel uniendo la punta inferior sobre la superior, de manera que salga un triángulo.

2. Desdobra el papel y dobla dos puntas simétricas (enfrentadas) hasta la línea central.

3. Y ahora dobla el extremo del pequeño triángulo que se forma hacia el interior.

4. Recorta un círculo de cartulina y pégalo para formar la cara.

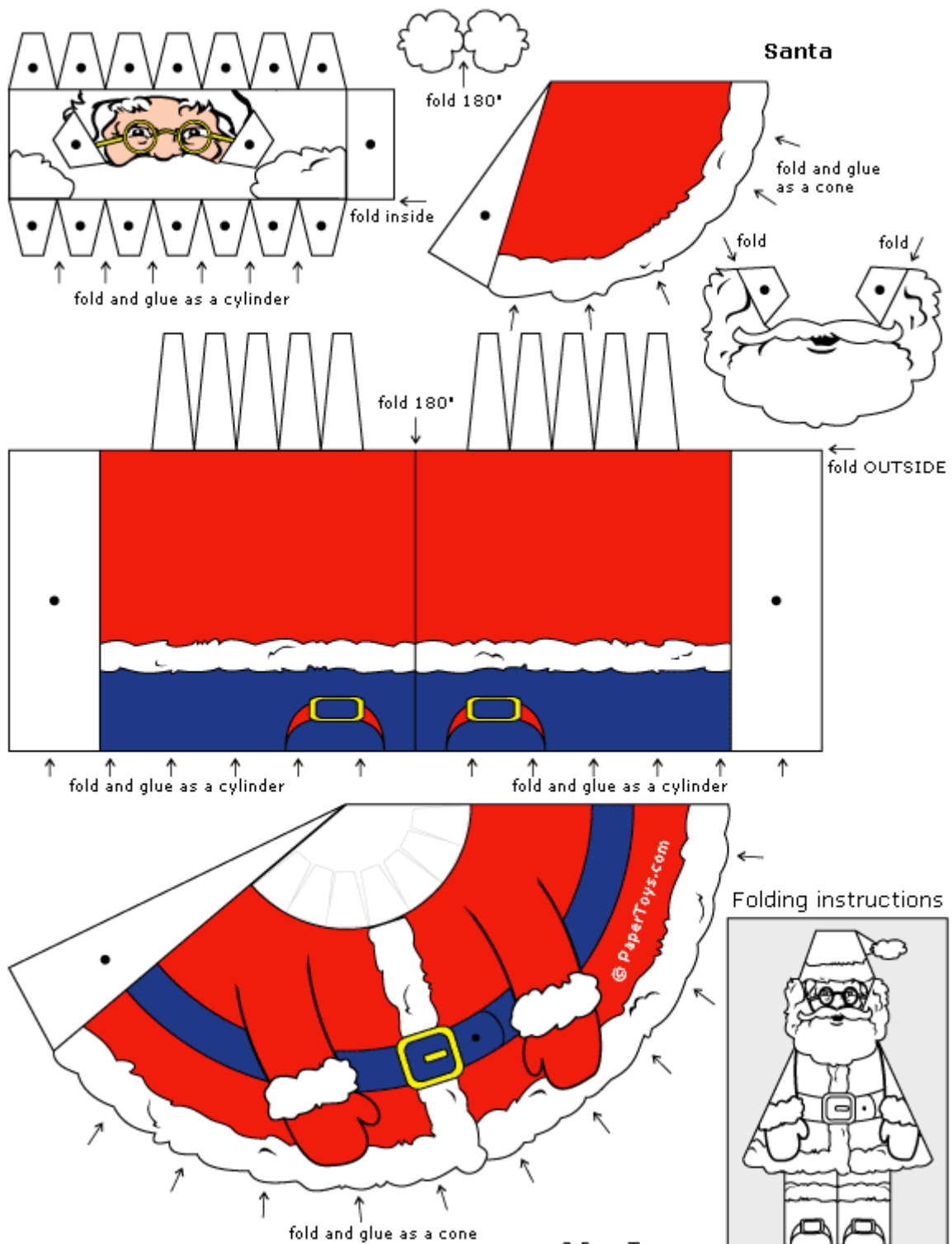
5. Puedes pintar los ojos, la nariz y la boca, y pegar la barba.

Consejo

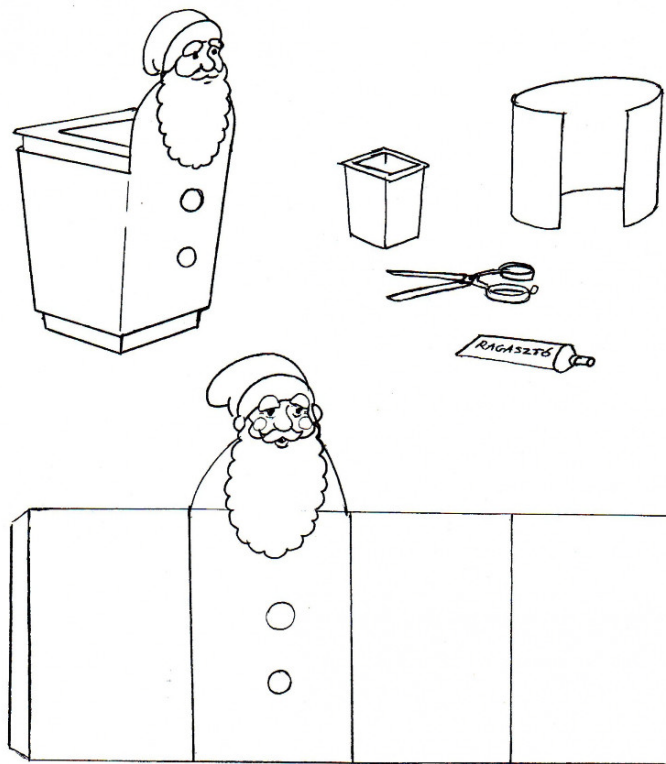
Los abetos se hacen exactamente igual que los enanitos. ¡Claro que no les ponemos cara! Si haces muchos árboles, tus enanitos podrán esconderse en el bosque.

Készíts a rajz alapján mikulásdobozt, és tedd ki az ablakba!
Kérd meg testvéredet vagy egy felnőttet, hogy segítsen!

Díszítéshez ötletek

Karácsony

November végén megkezdődnek az adventi előkészületek, előkerülnek az illatszacskók, karácsonyi dekorációk. Beszélgetünk az Adventről, a várakozás időszakáról, meggyújtjuk az első gyertyát az adventi koszorún, felelevenítjük téli, ünnepi dalainkat, verseinket, játékainkat. Felállítjuk a kis Betlehemet, mesélünk a kis Jézusról. Süthetünk mézeskalácsot, almát, száríthatunk gyümölcsöket, készíthetünk adventi naptárat...

Advent

Az *advent* szó jelentése eljövétel (a latin „adventus Domini” kifejezésből származik, ami annyit tesz: „Úr eljövele”). A karácsonyt megelőző várakozás az eljövételben éri el jutalmát. Régebben egyes vidékeken nevezték ezt az időszakot „kisbőjtnek” is.

Adventkor szokás *koszorút* készíteni. Katolikus liturgiának megfelelő adventi koszorú, három lila és egy rózsaszín gyertyával. Az első koszorúban 19+4 gyertya volt, jelképezve a hétköznapi napokat is. A gyertyákat vasárnaponként gyújtják meg, minden alkalommal eggyel többet. A világító gyertyák számának növekedése szimbolizálja a növekvő fényt, amelyet Isten Jézusban a várakozónak ad karácsonykor. Minden gyertya szimbolizál egy fogalmat: hit, remény, szeretet, öröm.

A karácsonyi várakozás izgalmát növelve egyes családokban a gyermekeket advent kezdetekor *adventi naptárral* lepik meg. Ezen az általában házikóra hasonlító ajándékon kis ablakocskák jelzik a napokat, amelyek karácsonyig hátra vannak, a gyermek pedig úgy élheti át a várakozás örömét, hogy naponta egy ablakot kinyithat, és kiveheti az ott elrejtett apró ajándékot, rendszerint édességet. Az Adventi naptárt egy anya találta ki, gyermekének örömeire, hogy gyorsabban teljen a várakozás.

Vizuális tevékenységek

- Csuhézás, az elkészült bábokkal mese dramatizálása
- Só-liszt karácsonyi sütemény készítése sodrással, gömbölyítéssel, lapítással, nyújtással
- Csillag-, csizma- és fenyőforma díszítése magokkal (rizs, bab, lencse, kukorica, búza, felesborsó), tapétaragasztóval
- Karácsonyfa díszítése ujjfestéssel
- Adventi koszorúhoz díszek gyűjtése, válogatása, összehasonlítása, gyertyagyújtás

- Foltképzés tenyérrel, festékekkel – felületfestés kékre, fehérrel hó vagy hóember
- Fenyőforma díszítése ragasztással
- Rajzolás átlátszó papírral vagy indigóval
- Hóesés tépéssel, ragasztással
- Fenyőfa formára zsírkrétával díszek rajzolása, majd felületfestés zöldre
- Mézeskalács sütése
- Ünnepi csomagolópapír készítése lenyomatokkal
- „Az én fenyőfám” – ujjfestés
- Pókháló (csillag) készítése fonallal, hurkapálcikával
- Körmöcskés, szövés
- Papírvarrás előrajzolt ábrával
- Tűszurka előrajzolt ábrával
- Papírmasé csengő villanykörtéből
- Téli kép festett rizsszórással
- Fenyőfadíszek méhsejtpapírból
- Egyszerű mécsesek
- Szalvétatartó hatogatással

Mesék

- Lukáts János: Karácsony a faodúban
- Varga Katalin: Téli lakoma
- A vajaspánkó
- A kis gömböc
- Grimm: A suszter manói
- Holle anyó
- A csillagtallérok
- A legszebb karácsonyfa
- Az eltévedt őzike

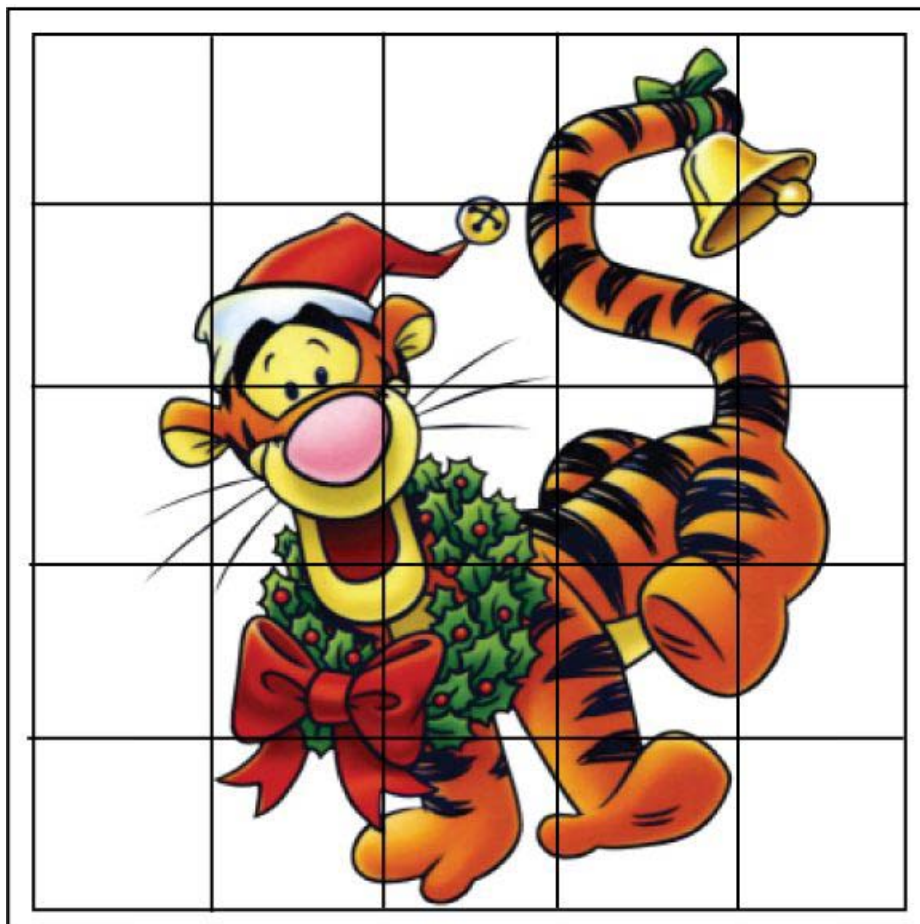
- Fenyőünnep
- Kipkopp karácsonya
- A madarak karácsonya

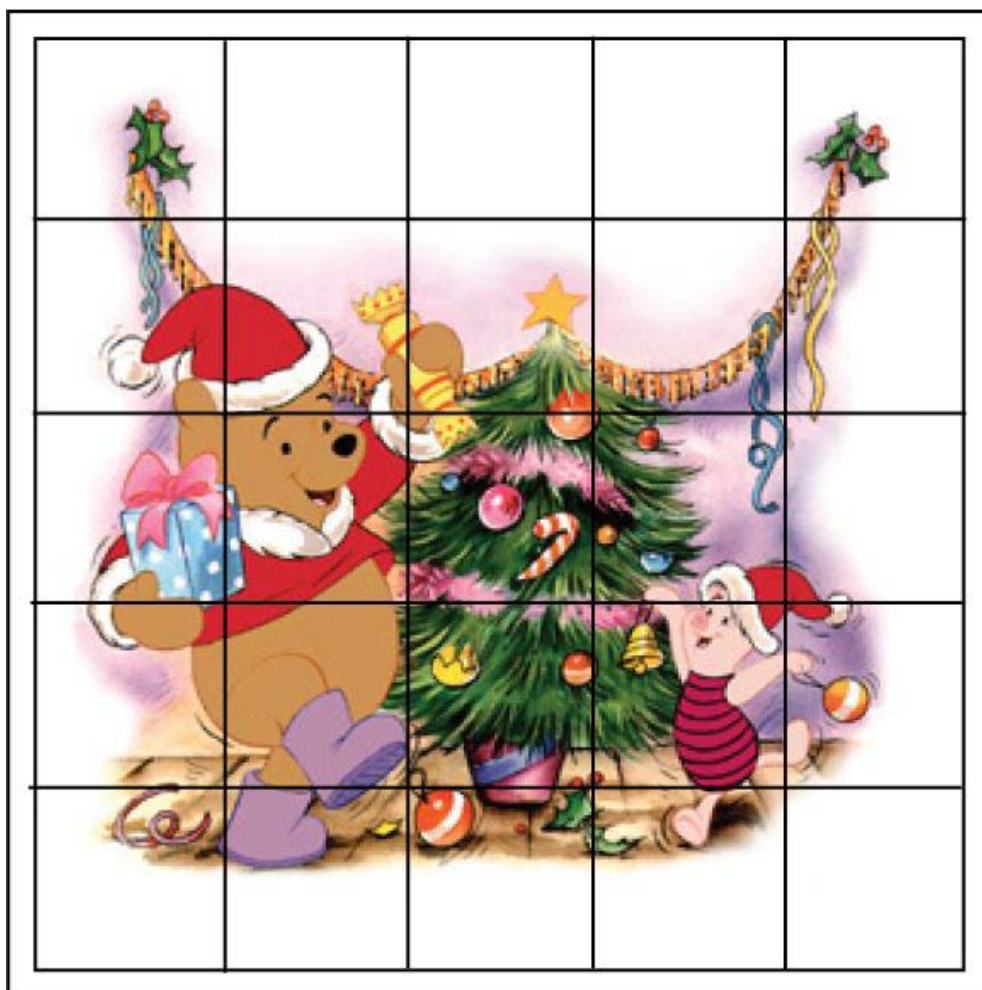
Dalok

- Jaj, de pompás fa
- Fenyőünnep immár eljő
- A zöld fenyőfán
- Kiskarácsony, nagykarácsony
- Gyűjtsuk meg a gyertyát
- Téli este, holdas este
- Karácsony éjjelén
- Szálljatok le, szálljatok le
- Adventi hírnök

[Száncsengő](#) - versek, mesék, dalok, karácsonyi készülődés

Puzzle

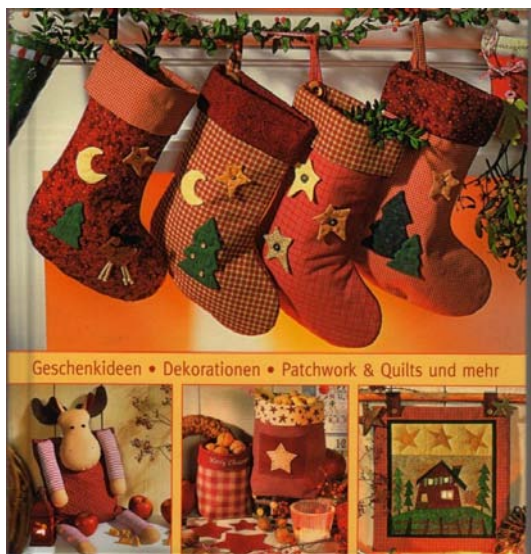

Készítsünk mézeskalácsot!

Díszítéshez ötletek

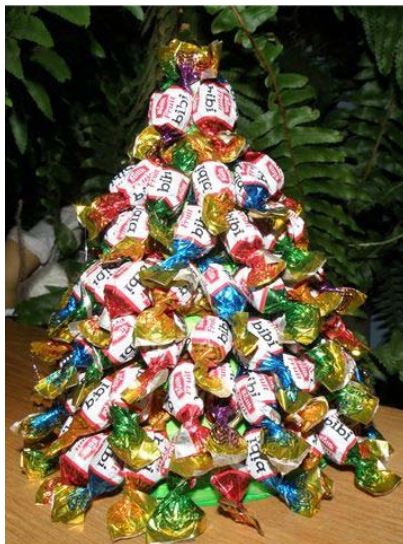
Karácsonyi kézműves mappa felnőtteknek díszítéshez:

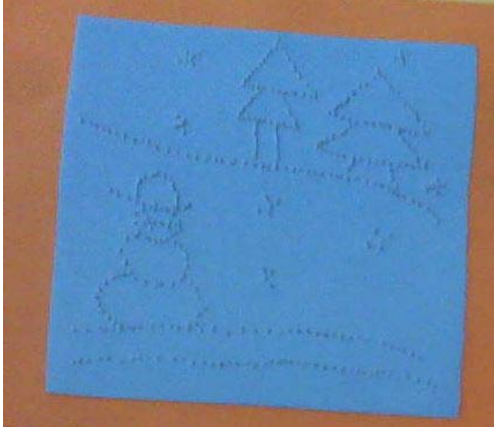
hajtogatás, foltvarrás, ragasztás, vágás, gyöngyfűzés, fonalgrafika, adventi naptárak, csillagok, angyalkák, üdvözlőkártyák, origami, Quilling és sok-sok más ötlet....

Kézműves ötletek

Zenei játékok kicsiknek

Bizalom, elfogadás, közösség

A kisgyermek első közösségi élményét óvodai csoportjában éli át. Fontos tehát, hogy olyan tapasztalatokat szerezzen, melyek később az iskolás korban, a kamaszkor viharában, s majd felnőtt éveiben is segítségére lesznek kapcsolatai alakításában, megélésében. Ezért kell a gyermeki személyiség fejlesztésében különös figyelmet szentelni az egymás iránti bizalomnak, a magunk és mások elfogadásának.

A foglalkozás célja: az önbizalom, az önkifejezés, a társakra való figyelem és a tolerancia fejlesztése.

Eszközök: Egyszerű ritmushangszerek (dobok, csörgők, ritmusfák, triangulum, cintányér), egy száncsengő és egy műanyag játékmikrofon (ha nincs, helyettesíthető akár egy rumbatökökkel is), pamutgombolyag.

A kezdés rituáléja: Az óvónő figyelemfelkeltés céljából a „Ki játszik ilyet? Majd megmondom milyet” dalocskát énekelve elkezd körberakni a székeket, majd egy-egy gyermeket megérintve, vagy kezét megfogva odacsalogatja őket. Ha már mindenki leült, kezdődhet a játék.

Névlánc: Sorban mindenki mondja, vagy éneklő a (teljes) nevét úgy, hogy egy általa kitalált mozdulattal kíséri. A csoport minden egyes bemutatkozást megismétel. Szerencsés, ha a felnőtt kezdi.

Csitt csengő!: Egy száncsengőt adunk kézről kézre úgy, hogy csengőcskéi némák maradjanak. A gyerekeknek sem szabad beszélni. Ha körbeért a csengő, kérdezzük meg, mire gondoltak közben. Nehéz volt-e csendben lenni? Mit gondoltak, ha valakinek sikerült a néma továbbadás és mit, ha megszólalt a száncsengő. Sajnálta-e társukat? Izgultak-e, hogy vajon nekik hogy sikerül? Stb., stb.

Kacsintós: Egyszerű, az óvodai csoportban fellelhető ritmushangszerekkel játszunk. Mindenkinél van egy-egy hangszer. A játékot az óvónő kezdi. Körbenéz a gyerekeken és valakivel szemkontaktust vesz fel. Rákacsint, majd röviden muzsikál a hangszerén (zenés ajándékot ad). Ezt követően az a gyermek néz körbe, aki az ajándékot kapta, kiválaszt egy társat azok közül, akik ránéznek. Kacsint, majd zenés ajándékot ad. Addig játszunk, míg megítélésünk szerint türelemmel bírják a gyerekek.

A játék végén beszélgetünk arról, milyen érzés volt ajándékot adni? Kit választottak: a barátjukat, vagy aki épp rájuk nézett? Milyen érzés volt arra várni, hogy választ-e engem valaki? Milyen érzés volt, ha nem választottak engem?

Játsszuk el úgy is, hogy senki nem választhatja a barátját. Erről is beszéljünk velük.

Mikrofonos: Mindenkinél van egy hangszer. Az óvónő körbejár, megáll egy gyermek előtt, elé tartja a mikrofont és ő megszólaltatja a hangszerét. Addig szólózik, míg előtte a mikrofon. Majd ő lesz a riporter, kezébe veszi a mikrofont, és viszi tovább egy általa kiválasztott gyerekhez. Kérjük meg őket, hogy a „riport” előtt, s ha lehet alatta is, nézzenek egymásra. Először itt is engedhetjük, hogy a gyerekek önállóan válasszanak, de később irányíthatjuk is. Pl.: fiú lányt válasszon és fordítva, olyan gyereket válasszon, akivel nem szokott együtt játszani, vagy azt válassza, akivel nemrég összeveszett.... stb. A játék végén beszéljünk az érzéseikről. Miért őt választottad? Milyen érzés volt, hogy nem választhattad a barátodat? Nehéz volt-e olyan valakit választani, akivel haragban vagy? Stb., stb.

Pókháló: A gyerekek körben ülnek, kezükben egy-egy hangszer. Az óvónő egy gombolyagot gurít, s aki előtt megáll, az megfogja a fonalat, majd a gombolyagot továbbgurítja egy másik gyereknek. Ügyeljünk arra, hogy mindenkihez odaguruljon, senki ne maradjon ki a játékból. Egy pókháló lesz belőle. Amikor kész, letesszük a földre. Egy önként vállalkozónak bekötjük a szemét. Megkérjük, hogy vegye le a cipőjét és válasszon magának egy társat, aki vezetni fogja (de pedagógiai céllal mi is kijelölhetjük a segítőt). Majd így végigsétál a pókhálón, s akik előtt elhalad, azok zenélnek. Többen is kipróbálhatják. A játék végén beszéljünk arról, milyen érzés volt vezetni a nem látó társunkat? Milyen volt annak, akit vezettek? Hogy látták ezt a zenélők?....

Végül: Hétről hétre egy-egy játékcsoportot kínálok, de természetesen nem kell egy foglalkozás alatt mindet végigjátszani. Lehet akár csak egyet is kiválasztani attól függően, hogy milyen fejlesztési területre kívánunk hangsúlyt fektetni. A játékokra a nonverbális kommunikáció jellemző, de némelyik játék végén fontos, hogy beszéljünk az átélétekről.

Önbizalom – bizalom a társakban

A bizalom és önbizalom megerősítését, fejlesztését kiemelten fontosnak tartom az óvodáskorban. Az itt következő játékok segítenek abban, hogy a gyermekek megélhessék a másik iránti bizalom, az önbizalom, a mások és önmaguk elfogadásának élményét.

A foglalkozás célja: az önbizalom, a társak iránti bizalom és az elfogadás élményének átélése.

Eszközök: Egyszerű ritmushangszerek (dobok, csörgők, ritmusfák, triangulum, cintányér, stb.), kendők, hullahopp karikák.

A kezdés rítusa: Körberakott székekre ülünk, s kör közepén egy szép kendővel letakarjuk a hangszereket. Majd megfogjuk egymás kezét és lassan elindulunk a hangszerek felé, miközben egyre hangosabban mondjuk: „Gyertek elő hangszerek, várnak már a gyerekek!” Majd felemeljük a kendőt és hangszert választunk.

- **Hangszerbeszélgető:** Kérjük meg a gyermekeket, hogy válasszanak hangszert, és szavak nélkül a hangszeren játsszák el, hogy milyen hangulatban vannak. Vidámak, szomorúak, fáradtak, izgatottak, stb. A többiek pedig próbálják meg kitalálni a hallottak alapján, hogy érzi magát egy-egy társuk. A gyerekek szeretik, ha az óvó néni is eljátssza, hogy ő épp most hogyan érzi magát.

- **Magocska:** A kör közepére helyezünk egy karikát, egy gyermek ül bele (lehet önként jelentkező, de ki is választhatjuk), ő lesz a magocska. Mi kell ahhoz, hogy egy magból valami kifejlődjön? Eső, szél, napsütés. E három dolgot megjeleníthetjük különböző hangszerekkel, de lehet a szél: kendő, az eső kopogós hangszer, a napocska énekszó is. Fontos, hogy minden gyerek kapjon valamilyen feladatot. Az óvó néni kézjelekkel vagy rajzokkal irányítja az „időjárást”. Akik a jelüket látják, odamennek a magocskához és eljátsszák a szerepüket (esőt, szelet, napsütést) A kis mag eldöntheti, hogy mikor növekszik, ha megnőtt, megkérdezzük tőle: Mi lett belőled magocska? Örömmel énekelhetünk is neki. (Magocska lehet valaki, ha épp születésnapja, névnapja van, vagy ha úgy látjuk bánatos, szomorú)

- **Hangfolyosó:** A gyerekek párban állnak, folyosót alkotnak. Mindenkinek a kezében hangszer van. Egy bekötött szemű gyermek végigsétál közöttük, s akik előtt elhalad azok megszólaltatják hangszerüket. Egy szép hangú szélcsengő vagy xilofon, metalofon jelezheti, hogy végigment a pályán és kiért a hangfolyosóból. A bekötött szemű vagy csukott szemű gyermeknek lehet segítője is, aki végigkíséri.

- **Madármama:** A gyerek-fiókák egy-egy karika-fészekben ülnek, kezükben hangszer. Egy gyermek lesz a madármama, akinek bekötjük a szemét. A fiókák

fogják őt hívni (egyszerre csak egy gyermek zenél) kis hangszerük segítségével. Amikor odaért a fiókájához, megsimogatja, majd megy tovább a következő hang irányába. Játshatjuk szerepcserével is, akkor az állandó váltástól izgalmasabb.

Végül: A játékok természetesen továbbfejleszthetők és az adott csoportra formálhatók. Tetszés szerint válogathatunk belőlük, nem kell mindet eljátszani egy foglalkozás keretében.

Kreativitás fejlesztése

Az itt következő játékokat a kreativitás és a fantázia fejlesztésére ajánlom.

Eszközök: Egyszerű ritmushangszerek, melyeket készíthetünk mi magunk is csoportunkkal (különbéle dobozokból, kindertojás kapszulákból, magokból stb.), kendők, hullahopp karikák, pamutgombolyag, egy szép csomagolópapírral bevont cipős doboz, pamutgombolyag, olló, CD lejátszó.

A kezdés rítusa lehet bármelyik az előző blogbejegyzésben megismertek közül.

- o A gyerekek hangszert választanak, majd kérjük meg őket, hogy szólaltassák meg másként, mint ahogy eddig megszokták. Adjunk lehetőséget arra, hogy többféle megoldást is találjanak.
- o Kis karmester: Egy önként vállalkozó gyermek beáll a kör közepére, ő lesz a karmester, aki testmozdulatokkal, mimikával, gesztusokkal fogja irányítani a többieket. Neki kell kitalálni, hogyan alakítsa a tempót, dinamikát, a különböző hangszercsoportokat. A mű végén kérdezzük meg, hogy azt csinálta-e a zenekar, amit ő hallani szeretett volna, és a zenészeket, hogy értették-e mit kíván tőlük a karmester.
- o Halászat: A karika egy ház, aki benne ül bármivé változhat. Az óvó néni a halász, aki egy szép kendővel és énekszóval elindul halászni. A legalkalmasabb ének: „Hej, halászkok, halászkok mit fogott a hálótok? nem fogott az egyebet, (itt a karika lakója megmondja, hogy ki ő, majd folytatódik a dal: „Hát a mit eszik, ha a bárkába teszik? Nem eszik az egyebet..... (itt megmondja, hogy mit eszik) Ezt követően kifogják és ő is csatlakozik az óvó nénihez, így mennek tovább. A háló egyre nagyobb lesz, a karikalakók egyre fogynak. Addig játszunk, míg mindenkit ki nem fogtak. természetesen énekelhetünk mást is.
- o Kendőtánc: Mindenki választ magának egy szép kendőt, leteríti a földre, ráül vagy ráfekszik. Kérjük meg őket, hogy csukják be a szemüket, s miközben szól a zene képzeljék el, hogy mi vagy ki lehet a kendőjük, majd táncoljanak, mozogjanak, játsszanak vele, míg szól a zene. Mindig egy rövid, két-három percnyi zenét válasszunk, s ezt játszunk el többször (4-5ször) egymás után. majd beszélgezzünk velük, kinek mi volt a kendője. Ne válasszunk szöveges zenét, csak instrumentálisat, hogy ne befolyásolja a gyerekek képzeletvilágát. A zeneválasztás lehetőleg komoly zenei részlet legyen, olyan zene, mely bennünket is inspirál.
- o Szoborátváltozás: A gyerekek zeneszóra sétálnak a teremben, amikor a zene elhallgat, szoborrá változnak, majd amikor újra megszólal a zene,

továbbcsátálnak addig, míg ismét elhallgat, ekkor újra szoborrá változnak. Ebben a játékban hagyjuk, hogy ezek az átváltozások csak bennük menjenek végbe, nem kell verbalizálni a belső történéseket. Zeneként itt is olyan művet válasszunk, aminek nincs szövege.

- o Húzd ki a hangod!: Egy szép csomagolópapírral bevont cipős dobozban elhelyezünk egy nagy pamutgombolyagot. A dobozt egyik oldalán kilyukasztjuk és kivezetjük rajta a fonalat. A gyerekek körben ülnek, odamegyünk egyikükhöz, kezébe adjuk a fonal végét és kérjük meg, hogy valamilyen hangot adva kezdje el húzni a fonalat, amíg bírja levegővel a hangadást, közben mi is hátrálhatunk a dobozzal. Ha elhallgat, vágjuk el a fonalat. Majd így tovább, minden gyermekkel. Ezután a saját hangjából (fonalából) mindenki csináljon valamilyen formát. Ezeket a kis alkotásokat felragaszthatjuk egy nagy csomagolópapírra, ez lehet a csoport hangja, le is festhetjük, el is énekelhetjük, csinálhatunk a hangokból egy nagy közös alkotást is és még számtalan variációt kitalálhatunk.

Az érintés

Az érintés erejéről, szerepéről, fontosságáról tanulmányok sorát idézhetjük. Tudjuk, hogy kiemelkedő szerepe van lelki egészségünk megőrzésében. Ezért fontos, hogy már a kicsi gyermekeknek megtanítsuk, hogyan fejezhetik ki érzelmeiket az érintés által. Meg kell éreztetnünk és értetnünk, hogy érintés és érintés között milyen nagy különbség van, s hogy nem mindegy, milyen intenzitással, erővel és milyen szándékkal érintjük meg a másikat.

Eszközök: CD lejátszó, kendők, egyszerű ütőshangszerek.

A foglalkozás célja: a különféle érintések megismertetése, az érzelmek kifejezésének megtapasztalása az érintésen keresztül.

A kezdés rítusa lehet bármelyik az előzőekben megismertek közül

- o Harkály: A gyerekek csukott szemmel körben ülnek . Az óvó néni egy kopogós hangú hangszerrel körbesétál és valakinek a hátához érintve a hangszert megkopogtatja, ekkor ez a gyerek feláll és ő indul körbe, majd megkopogtatja valaki hátát és így tovább. A kopogtatások lehetnek különböző intenzitásúak. A játék végén megbeszélhetjük, kinek milyen érzés harkálynak vagy fának lenni.
- o Tapadós: Egy vidám zenére sétálnak körben a gyerekek, majd amikor a zene elhallgat össze kell érinteni az óvó néni által megnevezett testrészeket. (pl. jobb tenyér, orr, homlok, bal talp, hát stb.) Az érintésen kívül nagyon jó irányok és testséma gyakorlásra. Már kiscsoportban is jól játszható.
- o Varázserdő: A gyerekek egy-egy hangszert vesznek a kezükbe, majd fává vagy bokorrá válnak (állnak, vagy guggolnak) és össze-vissza elhelyezkednek a teremben két gyermek kivételével, mert ők kendőt kapnak a kezükbe és ők lesznek az északi és déli szél. A fák és bokrok lehunyják a szemüket, a szelek pedig felváltva – az óvó néni irányításával – beszaladnak az erdőbe és megcsapkodják vagy lágyan végigsimítják őket. A növénykéek ekkor megszólaltatják hangszerüket oly módon, ahogy a szél hozzájuk ért (halkan vagy hangosan). A játék végén beszélgetünk velük arról, milyen volt szélnek lenni, mit éreztek a növények? Nagyon jól használható ez a játék a különféle habitusú gyermekek formálására, indulataik esetleg belső feszültségük kezelésére.
- o Tükröm-tükröm: A gyerekek párba állnak egymással szemben, egyik vagy mindkét tenyerüket összeérintik. Megállapodnak, hogy melyikük a tükör, a másik az irányító. Amikor elindul a zene az irányító elkezd mozogni, a tükör pedig pontosan utánozza. Nagyon kell figyelniük egymásra. Majd az óvó

néni jelzésére szerepet cserélnek.. Ebben az esetben olyan zenét válasszunk, melyben többféle karakter is megjelenik pl: Chopin: cisz moll keringője.

Figyelem – koncentráció

A gyermekek iskolai teljesítményének fontos alapfeltétele a koncentrált, tartós figyelem. Ha azonban a figyelem elterelhető vagy épp ellenkezőleg megtapad, akkor nehezzé, súlyosabb esetben lehetetlenné válik az ismeretszerzés.

A figyelem és koncentráció fejlesztésében rendkívül fontos szerepe van a CSEND megélésének, a ritmusnak, a befelé való figyelem gyakorlásának.

A jó iskolai teljesítménynek feltétele a stabil térérzékelés is. Az alábbi játékok között a térérzékelés fejlesztésére is találhatunk egyet-egyét.

Eszközeink: Egyszerű ritmushangszerek (dobok, csörgők, ritmusfák, triangulum, száncsengő, cintányér...stb), kendő, CD-lejátszó

A játékokhoz körben ülünk a földön vagy székeken. Fontos, hogy a játékok során soha ne minősítsünk, a gyerekek se szóljanak egymásra, ha valakinek nem sikerül valami.

1. Koppantós: Mindenkinél van egy hangszer. Az óvónő indítja a játékot: egymás után mindenki egyet üt, koppant, csörög stb. a kezében lévő hangszerrel. Ha visszaért a sor az óvónőhöz, most a másik irányban indítja el a hangadást, de most mindenki kettőt üt, koppant stb. a hangszerével. A játék akkor válik izgalmassá, amikor elhangzik a szabály: indítás után mindenki sorban, egymást követően egyet-egyét koppant, csörrent, de ha valaki kétszer szólaltatja meg hangszerét, azzal megfordítja az irányt és visszafelé indítja az „egy” koppantást. Koncentrált figyelem és lehetőség szerint csend kell hozzá. Jó lehetőség nyüzsgő, figyelmetlen csoportban az összeszedettség elérésére.

2. „Hol szólsz kispajtás?” A gyerekek körben ülnek. A kör közepén egy kisgyermek foglal helyet. Szemét kendővel bekötjük. A körben ülők kezében egy-egy hangszer van. Az óvó néni intésére egy-egy gyermek megszólaltatja a hangszerét, a középén ülő pedig arra mutat, ahonnan a hangot hallotta. Játshatjuk úgy is, hogy a gyermekek körben ülnek, a körön kívül felállítunk négy gyermeket, a négy égtájnak megfelelő irányban, kezükben egy-egy hangszerrel. Ők adják majd a hangot az óvónő irányításával. A többiek lehunyják a szemüket, s kezükkel mutatnak a hallott hang irányába. A játék alkalmas a hallási figyelem és a különböző irányból érkező hangok befogadására.

3. Kedvenc hang: A gyerekek körben ülnek. Az óvónő előtt 4-5 különböző hangú hangszer van. A játék elején bemutatja a hangjukat, majd közösen kiválasztják a „kedvencet”. Ezt követően a gyerekek becsukják a szemüket, hallgatják a hangokat, s ha a kedvencük megszólal, felemelik a kezüket.

4. „Hol így, hol úgy” : A gyerekek egy nagy körben állnak. A kör közepén két gyermek ül, kezükben egy-egy hangszerrel. A játék elején az óvónő megmondja, melyik hangszer lesz az „óriás” , melyik a „törpe”. Majd amikor az óriás szól, lábujjhegyen magasra emelt karokkal kell körbejárni, a törpe hangjára pedig guggolva. A játékot használhatjuk torna foglalkozáson is.

5. Szoborátváltozás: Zeneszóra körbe vagy össze-vissza járkálnak a gyerekek a teremben, ha a zene elhallgat megállnak és szoborrá válnak. Dinamikus zenére nagyon vidám, élvezetes játék.

6. Aranyalmacsósz: Egy gyermek szemét bekötjük, ő lesz a csósz. Leül a földre s a háta mögé helyezünk egy száncengőt. A cél: a hangszer elcsenése. Egy-egy gyermek csendben odalopakodik, s ha a csósz nem hallja meg, elcseni a hangszert. Ha azonban figyelmes a csósz, odamutat ahonnan a zajt hallja, s ekkor szerepet cserélnek.

Végül: Blogjaimban örömmel osztottam meg az általam ismert és már kipróbált játékokat. Az volt a célom, hogy segítsen az óvónők sokrétű munkáját és megmutassam, hogy a zenei játékok nem csak a zenei készség fejlesztésére szolgálnak, de akad köztük szép számmal olyan is, mely komplex módon fejleszti a gyermeki személyiséget. Sok vidám együttlétet, jókedvet és sok sikert kívánok!

További ötletek

További ötletek

További ötletek

További ötletek

További ötletek

További ötletek

További ötletek

További ötletek

További ötletek

További ötletek

További ötletek

További ötletek

További ötletek

További ötletek

További ötletek

További ötletek

